

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

KETVIRTADIENIS-THURSDAY – LAPKRIČIO-NOVEMBER 4, 2021 • Vol. CXII NR. 87

Kaina 2.00 dol.

PERIODICALS

DRAUGAS

laikraštis lietuviams
leidžiamas nuo 1909 metų

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 11-03-2021

Savaitgalis, skirtas JAV lietuvių archyvams

Archyvai – tai neįkainojami mūsų istorijos liudininkai. Todėl taip svarbu yra juos išsaugoti ten, kur jie buvo sukurti. Po ilgos dešimties metų pertraukos „Sielos“ galerijoje surengtame Archyvų seminare buvo aptariami senųjų dokumentų saugojimo klausimai, pranešėjai prisiminė ir įvairių įdomių istorijų. Archyvams skirtą savaitgalį pagaliau buvo perkirpta simbolinė juostelė ir oficialiai atidarytos naujos Lituanistikos tyrimų centro valdos.

Pasakojimas apie archyvams skirtą savaitgalį – 12 psl.

Grožis keičia pasaulį

Spalio 23-iosios vakarą Pasaulio lietuvių centre viešpatavo grožis. Kūrėjos vėl turėjo progos parodyti savo meną, žiūrovai – juo pasigrožėti. O mados vakaro organizatoriai jau planuoja, kad pamėgta šventė galėtų vykti dažniau nei kartą per metus. – 8 psl.

Su gimtadieniu, Prezidente!

JAV Lietuvių Bendruomenės 70-mečio vėliava įteikta Lietuvos prezidentui Valdui Adamkui, kuris lapkričio 3-ąją atšventė savo 95-ąją gimtadienį. Šią dovaną jubiliatui perdavė neseniai savo kadenciją baigęs LR generalinis konsulas Čikagoje Mantvydas Bekešius. V. Adamkus, didžiąją savo gyvenimo dalį pragyvenęs JAV, o paskui grįžęs į Lietuvą dirbti tėvynės labui, geriau nei bet kas jaučia šios vėliavos siunčiamą žinią: kad ir kurioje pasaulio vietoje gyventų lietuviai – „Vienybėje mūsų stiprybė“.

Sveikiname prezidentą V. Adamkų, linkėdami sveikatos ir dėkodami už jo darbą stiprinant Lietuvą ir lietuvių vienybę.

„Draugo“ inf.

NUOMONĖS IR KOMENTARAI

Jei Lenkija nusipelno milijoninių baudų, tai Vokietija – milijardinių

GINTARAS VIŠOCKAS

Nesu didelis Lenkijos gerbėjas. Kas skaito mano straipsnius, puikiai žino, kodėl Varšuvos nelaiškai itin patikimu Lietuvos partneriu: lenkai vis dar mūsų neatsiprašę už Vilniaus krašto okupaciją. Mano supratimu, tai – labai svarbi detalė, nepaisant kviečiančiųjų šiandien žvelgti tik pirmyn.

Tačiau aš nelinkęs pikta smerkti Lenkijos, kai ši ginčijasi su Europos Sąjunga (ES) dėl neva klaidingos lenkiškų teismų reformos. Šitaip elgiuosi ne todėl, kad Lenkija būtų teisi „nuo pirmojo iki paskutiniojo bylos puslapio“, o todėl, kad ir Europos valdantieji nėra „šventa karvė“. Taip, įstojus į bendriją būtina laikytis jos žaidimo taisyklių. Žinoma, darinyje, kuris vadinasi ES, – daug teisingų ir prasmingų taisyklių. Ir vis tik nepraraskime saiko jausmo. Ar Briuselis su Strasbūru turi teisę kištis į absoliučiai visus lenkiškus reikalus? Kur toji riba, kurios nevalia peržengti nei Lenkijai, nei ES biurokratams? Ar europietiškoji Temidė tikrai visur ir visada objektyvi, nešališka, apolitiška, kad jaučiasi turinti teisę mokyti lenkus teisinės abėcėlės?

Puikiai prisimenu dieną, kai Lietuva stoji į ES. Tuomet rašiau straipsnį, kodėl lietuviams naudinga įsilieti į ES gretas. Tąsyk nė juodžiausiame sapne negalėjau susapnuoti, jog vos po keliolikos metų viskas taip sparčiai versis per galvą. O juk pasikeitė! Ar galime be Briuselio palaiminimo žengti bent vieną metrą priekin arba atgal? Viskas griežtai reglamentuota: kaip turime bendrauti su tautinėmis bendrijomis, kaip privalo globoti nelegalius migrantus, išlaikyti kalinius, kas yra tikroji šeima, kaip traktuotinos žmogaus teisės, ar apkaltos metu pašalintas prezidentas turi teisę dar sykį siekti svarbaus posto valstybės institucijose, ar neskriaudžiame LGBT bendruomenės... Tik mažumėlę kryptelk į šoną – Briuselis iškart šauks specialius posėdžius, Vilniun atskris reiklios komisijos, mus perspės apie ruošiamus ieškinius Europos Žmogaus Teisių Teisme, mums grasins finansinėmis sankcijomis. Tarsi Europos teisėjai – viską žinantis, viską išmanantis Dievas. Tarsi Europos teismai – šventesni už Popiežių Pranciškų. Jei norite, galiu dar griežčiau tarti: Briuselio biurokratai man vis panašesni į Kremliaus diktatorių, 1990-aisiais keikusius nepriklausomybę paskelbusią Lietuvą, girdi, Sovietų Sąjungos Konstitucija kur kas aukščiau nei lietuviškasis dokumentas. Skirtumas tik toks – Michailas Gorbačiovas grūmojo atsiųsti tankus, Europos Vadovų Taryba (EVT) – baugins sužlugdyti finansiškai.

Suprantu, ES turi laikytis bendrų susitarimų, kitaip ši organizacija – mirusi organizacija. Tačiau per daug griežtai ir tendencingai viską reguliuodama Europa jau patyrė nuostolių – prarado Didžiąją Britaniją. Vis labiau suprantu oficialųjį Londoną. Matyt, neturėjo kitos išeities. O kokios Lietuvos perspektyvos? Kai Lietuva, Latvija, Estija ir Lenkija mandagiai primena Vokietijai, jog „Nord Stream 2“ nėra vien ekonominis projektas, į mūsų nuomonę nusišpjaunama. Kai Vilnius perspėja, jog Europos lyderiams nedera glėbesčiuotis su Rusijos prezidentu Vladimiru Putinu, tiek Vokietijos, tiek Prancūzijos vadovai tarsi tyčia veržte veržiasi pasišnekučiuoti su diktatoriumi. Viena Austrijos politikė Putiną pa-

kvietė net į savo vestuves, šoko su Putinu vadinamąjį „lėtą šoki“, nors visi save gerbiantys politikai, mano supratimu, turėtų vengti paduoti ranką tiek daug bjaurių karinių nusikaltimų pridariusiam šiandieniniam Kremliaus diktatoriui.

Bet ar mes, Rytų europiečiai, turime teisę Vokietijai užkrauti milijardines baudas už išdavikišką dujų vamzdį? O juk „Nord Stream 2“ projekto dovantoti negalima: jei Lenkija kasdien privalo mokėti milijonines baudas, tai Berlynas – milijardines. Imkime kitą pavyzdį: koks EVT ir Europos Komisijos (EK) dėmesys Astravo atominėi elektrinei, kuri, nepalankiai susiklosčius aplinkybėms, pajėgtų nuo žemės nušluoti visą Lietuvą? Kiek prireikė maldavimų, kad Europos lyderiai į Baltijos šalis atsiųstų bent po kelis batalionų Rusijos atgrasymui?! Jei toji austrų dama turi teisę šokti austriškąjį kadrilį su Putinu, tai gal ir mūsų valdžiai leistina, pavyzdžiui, skristi į Kiniją švesti komunistų partijos lyderio gimtadienio? Jei esame lygūs ir vienodi, kas leistina austrams, turėtų būti leidžiama ir lietuviams.

Imkime patį blogiausią variantą. Įsivaizduokime, jog į EVT ir EK, kurios nustato bendrąsias ES politikos gaires ir prioritetus, sprendžia pačius sudėtingiausius klausimus, per klaidą įsitrina akivaizdžiai netinkami politikai. Jie Lietuvai primeta absoliučiai netinkamus nurodymus. Pavyzdžiui – liepia atsisakyti visko, kas lietuviška: Lietuvos vardo, lietuvių kalbos, lietuviškų papročių, kvestionuojama net lietuvių tautybės žmonių teisė balsuoti rinkimų metu. Ar ES teisėje yra numatytos priemonės, kaip Lietuva galėtų teisiškai apsiginti?

Tai, žinoma, retorinis, absurdiškas klausimas. Toks variantas greičiausiai neįmanomas niekada. Tačiau ar pamiršote, kas nutiko, kai mus pakvietė į NATO? Priimti – priėmė, o paruošti Baltijos šalių gynybos planus – pamiršo. Tuometinė Lietuvos vadovė Dalia Grybauskaitė sušuko: Karalius – nuogas. Tik po D. Grybauskaitės priekaištų NATO susigriebė – išties, Baltijos šalių gynybos planų nėra, jei Maskva netikėtai pultų, nežinotume ko griebtis...

Štai tokios tokelės.

Didėja senų miškų plotai

Užsienyje gyvenantys lietuviai neabejingi Lietuvos miškų likimui – dosnios Amerikos lietuvių paramos dėka „Sengirės fondas“, kovojantis už Lietuvos girių apsaugą, išpirko naują sklypą, išplėsdamas nuo kirtimo saugomų miškų plotą iki 13,28 ha.

JAV gyvenantis teisininkas Gabrielius Gedvila, įkūręs velionės žmonos atminimui skirtą Danos Gedvilienės fondą (angl. Dana Gedvila Fund), suteikė 20 tūkst. JAV dolerių paramą „Sengirės fondui“, už kurią šiemet išpirktas naujas 4,5 ha sklypas Balbieriškio miške, Ažuolų botaniniame draustinyje. Naujam sklypui suteiktas paramos teikėjo vardas – Danos Gedvilienės giraitė.

D. Gedvilienės fondo komitetas paramą „Sengirės fondui“ skyrė dėl aktyvaus mokslininkų išsitraukimo, atrenkant sengirėms galinčius tapti miškus, bei aplinkosaugos iniciatyvų skatinimo. Ši veikla itin artima ir Danos Gedvilienės fondo įkūrėjui, užsienio lietuviui teisininkui G. Gedvilai, prisidėjusiam prie Prezidento Valdo Adamkaus rinkimų kampanijos vykdymo Čikagoje.

G. Gedvilos žmonai Danai taip pat visuomet rūpėjo gamtos apsaugos klausimai ne tik JAV, bet ir gim-

Naujas sklypas Ažuolų botaniniame draustinyje.

M. Survilos nuotr.

tojoje Lietuvoje. Dana mokėsi ekologijos ir biologijos studijose, o savo laisvalaikį savanoriavo aplinkos tvarkymo, vietinių augmenijos rūšių apsaugos iniciatyvose, todėl jos atminimui įkurtas fondas, kuris skirtas padėti tuo užsiimančioms organizacijoms.

„Tikiu, kad ši parama bus paskata kitiems užsienio lietuviams prisidėti prie Lietuvos girių, kurios yra mūsų visų ateitis, išsaugojimo, – sprendimą paremti naujo sklypo išpirkimą komentavo G. Gedvila. – Privačių asmenų išsitraukimas paskatintų ir valdžios institucijas atkreipti dėmesį į gamtos apsaugos aktualijas ir tokias iniciatyvas, kokias vykdo ‘Sengirės fondas’, skatinti valstybiniu lygmeniu.“

Nukelta į 14 psl.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Thursday
and Saturday

except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by

the Lithuanian Catholic Press Society,
4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.

Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284

Periodical class postage paid at Chicago, IL

and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase – \$340.00 • kartą per savaitę \$240.00

! Kanadą – metams \$390.00 (USD) • 1/2 metų \$210.00 (USD) • 3 mėn. \$110.00 (USD)

! Lietuvą paprastu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

Internetinė prenumerata – metams \$99.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

! Kanadą – metams \$150.00 (USD) • 1/2 metų \$120.00 (USD) • 3 mėn. \$75.00 (USD)

! Lietuvą – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, prenumeratos kvitų nesiunčiame. „Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien nuo 9:00 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

Redakcija dirba kasdien nuo 8:00 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

Administracija –

skelbimai@draugas.org., administracija@draugas.org

Reklama – Audronė Kižytė,

audreykizys@gmail.com, 630-805-1404

Vyriausioji redaktorė –

Ramunė Lapas

vyr.redaktore@gmail.com

Redaktorė –

Virginija Petruskienė

Techninis redaktorius –

Jonas Kuprys

Korektorė –

Dalia Sokienė

El. svetainė –

Neringa Smilgytė

Už skelbimų turinį redakcija neatsako.
Autorių nuomonė nebūtinai sutampa
su leidėjo ir redakcijos nuomone.

Sovietinės okupacijos metais neapleisdavo nuojauta, kad žydai Lietuvoje lyg ir vengė rodyti savo tautybę, vardai ir pavardės dokumentuose dažnai būdavo ne žydiški. Ir tik „Kultūros barų“ žurnalo 2021 m. 9 nr. perskaičiusi Irenos Balčiūnienės prisiminimų „Apie baukščią ir drąsą Vinco Mykoliaičio-Putino širdį“ tęsinį supratau, kad tai nebuvo tik nuojauta, – pasirodo, žydams iš tikrųjų būti savimi tuomet nebuvo paranku. Prisiminimų atkarpą autorė pradeda taip: „Pokario atmosferą ir kontekstą ypač iškalbingai atskleidžia žydų likimas“.

Iš I. Balčiūnienės sudėliotos žydų gyvenimo pokariu mozaikos susidaro vaizdas, kad Holokaustas tam tikra prasme tęsėsi ir sovietinės okupacijos metais. Tai, ką sako autorė, tikriausiai daugeliui yra naujiena, kuria norėčiau pasidalinti ir su Amerikos lietuviais. Greičiausiai tai ir jiems bus naujiena. Tuo labiau kad šie metai yra Holokausto minėjimo metai.

Nesudėliojus visų faktų į visumą negalima buvo suprasti, kad ir po karo žydams Lietuvoje (o ir visoje sovietijoje) gyventi buvo ne pyragai. Matyt, todėl septintąjį dešimtmetį jie ėmė ieškoti būdų iš sovietijos ištrūkti. Tuomet (prie Nikitos Chruščiovo) SSRS politinis klimatas buvo kiek atšilęs ir susidarė galimybė jiems išvykti į Izraelį, nors jį pasiekė ne visi – kai kas liko Europoje, kai kas pasuko į Ameriką ir pan. Kai man teko dirbti vieno laikraščio redakcijoje korektore, mūsų viršininkės – vyr. korektorės – žydės šeima išvyko į Pietų Afriką, kur gyveno turtingas, bet vienišas jos dėdė, ir nebuvo kam perimti verslo bei turto.

Dvasios naikinimas

Tiesa, žydai nebuvo naikinami fiziškai, bet jie buvo spaudžiami dvasiškai – buvo nutylimas Holokaustas, kurį vykdė naciai karo metu. Pasak I. Balčiūnienės, netgi žodį „žydai“ stengtasi išstumti iš vartosenos, pvz., knygose apie Marksą būdavo praleidžiamos vietos, kur nurodoma žydiška jo kilmė.

I. Balčiūnienė rašo, kad lietuvių ir žydų santykiai pašljo per pirmąją sovietinę okupaciją – „tą pripažįsta ir rašytojas Jokūbas Josadė“: „Mane taip sužavėjo spalvingos masinės demonstracijos, mitingų kalbos, šauksmai 'Valio' ir 'Ura', kad visiškai praradau realybės jausmą. Lyg būtų ištikęs psichinis pamišimas: svetima kariuomenė okupavo kraštą, pradėjo grobuoniškai šeiminkauti, o mano suakmenėjusi širdis džiūgavo. Vyko nekaltų žmonių areštai ir trėmimai į Sibirą, o aš visa tai pateisinau. [...] Juk komunistas nebuvau, bet buvau... žydai“. I. Balčiūnienė primena, kad lietuviams Raudonosios armijos sugrįžimas buvo nauja okupacija, o žydams – išsivadavimas, ir niekas iš jų nenujautė, kad apie jų patirtą tragediją bus draudžiama net užsiminti: „Naciai vykdė fizinį genocidą, o sovietai griebėsi dvasinio“. Prisiminimų autorė sako, kad žydai net negavo leidimo tvarkyti kapus Paneriuose, kur buvo užkasta tūkstančiai nacių aukų žydų. Sunku suprasti sovietinę galvoseną – pasirodo, to leidimo nedavė pats Antanas Sniečkus – Komunistų partijos vadas, kurio žmona buvo žydė. Ir atidengti paminklo Paneriuose neleista, istorinės tiesos neiškraipantis paminklas iškilo tik Lietuvai atkūrus nepriklausomybę. Paminklo atidaryme kalbėjęs rašytojas Grigorijus Kanovičius jį pavadino „išganinguoju žydišku stebuklu“, kurio laukti teko 50 metų.

Iš karto po karo žydai tikėjosi atkurti prieškariu veikusias savo organizacijas – valstybinį muziejų, ketletą pradinį mokyklų, teatrus, rašytojų organizacijas, laikraščių redakcijas, religines bendruomenes. Deja, visos šios organizacijos buvo greitai uždarytos. I. Balčiūnienė sako, kad vietoj to imta leisti antisemitinio turinio knygas, kurių daugiausiai prirašė žydas Genrikas Zimanas. Sustabdyta žydų sporto klubo „Makabi“, kuriam prieškarui priklausė per 4 tūkst. narių, veikla. Išformuoti žydų vaikų namai, o jų steigėjas suimtas. Nugriautas pasaulinės reikšmės architektūros paminklas, svarbiausias Lietuvos žydų dvasinis ir kultūros centras – nuo XVI a. Vilniuje veikusi Didžioji sinagoga (žiniasklaidoje pasirodė žinutė, kad esama planų ją atstatyti). Neliko ir Gaono maldos namų, garsiosios Strašuno bibliotekos, kuri buvo viena didžiausių Rytų Europoje. Nugriauta daugiau kaip šimtas sinagogų, naikintos žydų kapinės, o antkapiai panaudoti laiptams ir kitiems objektams

Sovietinis Holokaustas

AUDRONĖ V. ŠKIUDAITĖ

įrengti. Pvz., atkūrus Lietuvos valstybę į viešumą iškilo faktai, kad laiptai į Tauro kalną ir elektros transformatorinė stotis prie laidojimo namų Olandų gatvėje Vilniuje yra pastatyti iš žydų kapinių paminklų akmenų, ant jų dar buvo likę hebrajiški įrašai. I. Balčiūnienė rašo: „Simboliška, kad Rusijoje iš žydų antkapių mūrydavo pjedestalus Lenino paminklams“.

Bandymai gelbėti žydų dvasinį turtą

Vėlgi Lietuvai atsikūrus paaikškėjo, kad mano žemietis iš Žeimelio bažnytkaimio Antanas Ulpis, tapęs LTSR knygų rūmų direktorium, išgelbėjo keliasdešimties žydų knygų archyvą, kurio nespėjo sunaikinti naciai, bet kurį vėlgi kėsinosi sunaikinti sovietinė administracija. Tai primena ir Žydų kultūros paveldo kelio asociacija: „Didžioji dalis išlikusių raštų, visgi, atsidūrė sovietinės administracijos rankose. Keliasdešimt tonų medžiagos buvo perduota Knygų rūmų direktoriui dr. Antanui Ulpiui, su pavedimu ją sunaikinti. Ulpis nepakluso nurodymams ir, sukatalogavęs lobį, jį dar kartą paslėpė Šv. Jurgio bažnyčioje. Daugiau nei 40 metų čia paslėpti turtai buvo atrasti griūnant Sovietų Sąjungai. Po kelių metų dalis fondų iškeliavo į YIVO New Yorke, kur buvo padaryti jų mikrofilmai. Dabar visas šis turtas padalintas tarp kelių svarbiausių Lietuvos mokslo institucijų“ („Popieriaus brigados“ istorija: rizikuodami gyvybėmis, bandė nuo nacių išgelbėti žydų istoriją).

Įdomiausia tai, kad A. Ulpis buvo įsitikinęs komunistas – dar „smetoninėje“ Lietuvoje jis dalyvavo komunistinės Lietuvos Raudonosios pagalbos organizacijos veikloje, pirmosios sovietų okupacijos metu – 1940–1941 m. buvo Šiaulių miesto vykdomojo komiteto pirmininkas, 1941 m. – Šiaulių dramos teatro direktorius. Karo metais pasitraukė į Rusiją. 1942–1944 m. kovojo 16-ojoje lietuviškoje divizijoje Raudonosios armijos sudėtyje. Taigi komunistui kultūros turtus teko slėpti nuo savo išsvajotos valdžios.

Tik pastaraisiais metais į viešumą iškilo talentingos jaunos žydų poetės Matildos Olkinaitės vardas. I. Balčiūnienė teigia, kad tik Lietuvai tapus nepriklausoma prof. Irena Veisaitė galėjo papasakoti apie šią hitlerininkų nužudytą studentę, kuri mokėsi

kartu su Alfonsu Nyka-Niliūnu ir Vytautu Mačerniu. Sovietams buvo nepriimtina Matildos tėvo draugystė su katalikų kunigu – Panemunėlio Šv. Juozapo Globos bažnyčios klebonu Juozapu Matelioniu. Naumanas Olkinas, reikšdamas pagarbą kitam tolerantui – katalikų kunigui, Panemunėlio bažnyčiai padovanojo iš ažuolo išdrožintą klausyklą. Užėjus naciams Matelionis bičiulį slėpė kle-

bonijoje, tačiau šis, sužinojęs, kad už tai klebonui gresia mirties bausmė, pasidavė naciams, įteikęs kunigui savo dukters eilėraščių sąsiuvinį. Matelionis buvo ištremtas į Sibirą, o eilėraščius jis paslėpė bažnyčioje, po didžiuoju altoriumi. Juos rado bažnyčios vargonininkas, kuris studijavo germanistiką ir parodė juos savo profesorei I. Veisaitėi. Taip dienos šviesa išvydo Matildos kūryba, kuri prie sovietų negalėjo būti išleista, nes poetė neigiamai vertino okupacinį režimą. 1940 m. rugpjūtį dienoraštyje (kurį I. Veisaitė įteikė kažkoks rusų pulkininkas; kaip į jo rankas rankraštis papuolė, nėra iki galo paaikškėję) ji rašė: „Bjaurūs laikai. Pasaulis išėjo į gatvę, įsikiso raudoną nosinę ir kišenėlę ir šūkauja. Salomėjos Nėries, Liudo Giros poemos – aš nežinau, kaip normalūs žmonės taip gali rašyti“.

Sovietai nelaiškė privalumui, kad lietuviai gelbėjo žydus. Kai 1946 m. buvo teisiamas vyskupas Vincentas Borisevičius, į teismą atvykę 12 žydų liudijo, kad vyskupas nacių okupacijos metais išgelbėjo juos nuo mirties, tačiau liudijimai nepadėjo, ir vyskupas buvo kankintas, o vėliau nužudytas. Ir Plungės kunigo Petro Lygnugario nuo Sibiro neišgelbėjo liudijimai, kad jis išgelbėjo 75 žydus, juos pakrikštydamas.

„Stalino kurstomas antisemitizmas kritinę ribą pasiekė 1948 m., kai susikūrė Izraelio valstybė. Sovietų Sąjungoje vyko 'bešaknių kosmopolitų' medžioklė. Kagėbistams kėlė įtarimų net grįžusieji iš koncentracijos stovyklų, todėl jie būdavo suimami antrąsyk. Žydus pradėta šalinti iš visų institucijų... Žymiausi žydų rašytojai 1952 m. rugpjūtį sušaudyti ne todėl, kad buvo režimo priešai, o vien todėl, kad rašė jidiš kalba. Tačiau kulminacija tapo vadinamoji gydytojų byla, Stalino nurodymu užvesta 1953 m. sausį“, – rašo I. Balčiūnienė ir priduria, kad „gydytojų kenkėjų“ vaju pasiekė ir Lietuvą, kur buvo bandyta susidoroti net su vyriausybės liginės vyr. gydytoju Šleima Markovičiumi, neva nunuodijusiu Petra Cvirka.

Nors Stalino mirtis „gydytojus kenkėjus“ nuo mirties išgelbėjo, bet antisemitizmas niekur nedingo, – tvirtina I. Balčiūnienė. Ji cituoja Aleksandrą Štromą, kad komunistuojantys Lietuvos žydai žiauriai apsiriko, nes pateko „Tarybų Sąjungoje į vieną antisemitiškiausių visuomenių pasaulyje“.

LAIŠKAI

Perskaitėme „Drauge“...

SVAIGALŲ SODAI NE TIK ANGLIJOJE, BET IR LIETUVOJE

Labai mėgstu augalus ir daržus, užtat su įdomumu skaičiau straipsnį „Nuodų sodą saugo kaukolės“ („Draugas“, spalio 30 d.), kuriame pasakojama apie nuodingus ar svaigančius augalus neeiliniame Anglijos sode. Ypač „užkabino“ sakiny: „...vieną vasarą septyni žmonės nualpo, kai vaikščiodami sode prisikvėpavo augalų skleidžiamų medžiagų.“

Prisiminiau savo šimtmetės mamos pasakojimus apie jos pasivaikščiojimus vaikystėje. Jie vyko ne kunigaikštienės sode, o Rėgulių vienkiemyje, Kėdainių rajone. Mano senelis Motiejus Rindzevičius kasmet užsėdavo vieną lauko galą kanapėmis, kurios buvo skirtos ne rūkalams, bet pluošto panaudojimui. Ūkyje iš kanapių senelis vijo pančius, virves ir tinklus. Galimas daiktas, kad senelė iš sėklų spaudė aliejų ir skanino duoną ir košę.

Kaip bebūtų, vasarą mažoji mama labai mėgdavo būti gamtoje ir kur buvus, kur nebuvus, nužioplinėdavo į kanapių lauką. O ten saulutė karštai kepino, vėjelis kanapėles lingavo... Mama juokdavosi prisimindama, kaip žaisdama tarp tų kanapių ji visokių nebūtų dalykų prisigalvodavo, kaip atsigulu-

si svajingai žiūrėdavo į debesis, kaip nejučiomis saldžiai užmigdavo... O vėlyvą popietę atsibudusi, lyg ne savo kojomis, bet labai malonia savijauta pareidavo namo.

Gal ir man būtų neblogai savo kiemo galą užsėti kanapėmis...? Reikės pagalvoti.

Ona Daugirdienė
Burr Ridge, IL

AMŽINOJI SINGER MAŠINA

Pirmojo pasaulinio karo metu mano mama, traukdama į Rusiją, riebalais ištepė rankinę Singer siuvimo mašiną, suvyniojo į „ceratą“ ir užkasė.

Kai grįžo po kelerių metų, iškasė mašiną, nuvalė, išrankinės perdarė į kojine ir daug metų ją naudojo.

Pirmosios okupacijos metu, kai kilo pavojus būti išvežtiems, mama nutarė mane pamokyti siūti su šia mašina.

Aš labai nenorėjau mokytis, o kad nereiktų siūti, perkirpau mašinos dirželį.

Po to mama nutarė, kad neverta manęs mokytį. Įdomu, kad kai po daugelio metų lankiausi Lietuvoje, vieno brolio dukra man parodė iš senelės – mano mamos – gautą Singer mašiną, su lininiu siūlu susiūtu dirželiu. Ta mašina puikiausiai veikė!

Marija Paškevičienė
Downers Grove, IL

TELKINIAI

Pamokoje – iš Colorado keliavo į Dzūkiją grybauti

JANINA K. SHUBERT, AGNĖ VARŽUKIENĖ

Prabėgus vasarai ir vėl įsisukus rudeniu, Jungtinių Amerikos Valstijų ir Lietuvos mokiniai atvėrė virtualios STEAM klasės duris. Per praėjusius mokslo metus jie taip pat nuotoliniu būdu jau susipažino su Aukštaitija ir Suvalkija. Taigi, šiuos mokslo metus vaikai pradėjo pažintimi su dar neištirtu regionu – Dzūkija. Spalio 16 d. KTU Vaižganto progimnazijos mokytojos Jūratė, Jolanta, Agnė ir Česlova pakvietė mokinius iš Lietuvos ir Kolorado lituanistinės mokyklos (LM) apsilankyti dainomis ir grybais garsėjančioje Dzūkijoje.

Broliai iš KTU Vaižganto progimnazijos mėgaujasi naujomis spalvomis ir nauja technika.

GYVYBĖS MEDIS TAI:

- Žydintis medis su pumpurais ir vaisiais
- Saugomas paukščių ir gyvūnų

Kas yra gyvybės medis?

Rengėjų nuotraukos

Kuo ji ypatinga? Kaip dzūkai puošdavo savo namus? Kodėl miškuose gyveno partizanai? Visa tai mokiniai bandė išsiaiškinti šių pamokų metu.

Dzūkija – tai pats nederlingiausias Lietuvos etnografinis regionas, bet bene gražiausia mūsų šalies dalis, senovėje dar vadinta Dainava. Čia ramiai plaukia Nemunas, plukdydamas savo vandenį tarp aukštų krantų ir didžiulių miškų, o miškuose gausu uogų ir grybų. Pamokų metu mokiniai kartu su mokytoja Jūrate juos „rinko“ ir „dėjo į savo krepšius“, varžydamiesi, kuris daugiau suras. Sakoma, jog ryškiausios dzūkų charakterio savybės – draugiškumas ir svetingumas, tačiau iškart priduriama, kad tas draugiškumas baigiasi ten, kur prasideda grybai: tikras dzūkas niekada neišduos, kur grybai dygsta.

Pamokos dalyviai kartu su mokytoja Česlova apžiūrėjo Dainavos apygardoje įrengtas partizanų slėptuves. Mokytoja Agnė pasakojo apie karpinius ir Gyvybės medį, o mokiniai kūrė ir kirpo savo išsivaizduojamą Gyvybės medį. Dzūkai ne tik patys puošėsi, tačiau mėgo puošti ir savo aplinką, namus. Puošyboje dominavo įvairūs augaliniai motyvai, geometrinių figūrų ornamentai ir daug įvairiausių spalvų. Kartu su mokytoja Jolanta, pasitelkę STEAM, mokiniai bandė piešti *Ebru* būdu, bei eksperimentuoti, kūrybai kaip pagalbinę priemonę naudodami indų ploviklį.

Šeštadienio vakarą mus jungė dangus ir žemė, praeitis ir ateitis, o tarp šių polių visada yra ČIA ir DABAR, o į šias sąvokas sutelpa labai daug.

Janina K. Shubert – Kolorado LM mokytoja;

Agnė Varžukienė – KTU Vaižganto progimnazijos vyr. mokytoja.

Sean Shubert susikaupęs piešia ant pieno.

Saulė Lankelytė ir Austėja Buzėnaitė išbando ryškias spalvas.

Lietuvos vyčių Gintaro apygardos rudens posėdis

REGINA JUŠKAITĖ-ŠVOBIENĖ

Spalio 10 d., sekmadienį, Lietuvos vyčių Gintaro apygarda, kurią sudaro septynios kuopos iš įvairių New Yorko ir Pensilvanijos valstijų miestų, surengė rudens posėdį. Kaip jau tapo įprasta COVID-19 pandemijos metu, jis vyko sudėtinu būdu – vieniems dalyvaujant asmeniškai, kitiems – jungiantis internetu. Rudens posėdį globojo 63 kuopa (Hellertown, PA), kurios pirmininkas yra Steve Tichy. Dalyvavo 27 vyčiai.

Posėdį pradėjo ir jam vadovavo Gintaro apygardos pirmininkė Barbara Miller (72 kuopa, Binghamton, PA). Naujasis dvasios vadas kun. Jonas Mikalajūnas pakvietė pasimelsti į šv. Kazimiera, Lietuvos vyčių organizacijos globėją. Buvo sugiedoti JAV ir Lietuvos himnai.

Apygardos narius pasveikino ir vaisingo darbo jiems palinkėjo šių eilučių autorė. Buvo perskaityti ir vienbalsiai priimti protokolo sekretorės Suzanne Domalakes ir išdininko Larry Domalakes pranešimai.

Apygardos valdyba, komitetų pirmininkai ir kuopų pirmininkai nušvietė praėjusių šešių mėnesių veiklą.

Barbara Miller (72 kuopa, Binghamton, NY) pranešė, kad buvo įteiktos stipendijos penkiems jauniems vyčiams: Lizai Macke (157 kuopa, Lemont, IL), Augustui Senutai (1 kuopa, Brockton, MA), Reginei Mikalauškas (96 kuopa, Dayton, OH) bei broliams Justin ir Brian Johnson, Jr. (19 kuopa, Pittsburgh, PA). 2021–2022 mokslo metams stipendininkams skirta 16 000 dolerių. B. Miller papasakojo apie vyčių 107-ąjį metinį suvažiavimą, vykusį rugsėjo 10–12 d. Orlando, FL. Ji taip pat supažindino su apklausos dėl organizacijos ateities rezultatais ir paskatino narius prisijungti prie suformuoto „naujų idėjų“ komiteto, kuriam vadovauja garbės narė Maria Deksnis ir jos dukra Andrėja (158 kuopa, Michigan City, IN). ir jos dukra Andreja Deksnis. Nariai buvo skatinami prisijungti prie šio komiteto. B. Miller taip pat papasakojo apie suvažiavimo metu atnašautas šv. Mišias ir pašventintą Šiluvos Švč. Mergelės Marijos bronzinį paveikslą.

Buvo renkama Gintaro apygardos valdyba 2021–2022 m. Ją sudaro: pirmininkė Barbara Miller (72 kuopa, Binghamton, NY), vicepirmininkas Tom Wierbowski (143 kuopa, Pittston, PA), protokolų sekretorė Suzann Domalakes (144 kuopa, Frackville, PA) ir išdininkas Larry Domalakes (144 kuopa, Frackville, PA). Išdo patikėtiniai – Ed-

vardas Senkus, Cathy Pruden (abu iš 63 kuopos, Lehigh Valley, PA) ir Kathy Kwader (144 kuopa Frackville, PA). Lietuvių reikalų, ritualų, ryšių su visuomene ir šv. Kazimiero gildijos komitetų atstovus paskirs valdyba.

Kitas – pavasario – apygardos posėdis vyks 2022 m. kovo mėn. Frackville, PA. Jį sutiko globoti 144 kuopa (pirm. S. Domalakes). Tikslī data bus pranešta.

Posėdis baigtas malda ir Lietuvos

vyčių himnu. Naujos Gintaro apygardos valdybos priesaiką priėmė centro valdybos pirmininkė R. Juškaitė-Švobienė. Nors iš dalies ir virtualiu būdu, bet Lietuvos vyčiai praleido smagią ir atmintiną dieną. Po darbingo posėdžio vyko loterija ir malonus bendravimas.

Regina Juškaitė-Švobienė – Garbės narė, Lietuvos vyčių centro valdybos pirmininkė ir ryšių su visuomene pirmininkė.

Nauja Gintaro apygardos valdyba (iš k.): Barbara Miller, Larry Domalakes, Suzanne Domalakes, Kathy Pruden ir Edvardas Senkus. Vicepirmininkas Tom Wierbowski posėdyje dalyvavo nuotoliniu būdu. Ann Marie Distin nuotr.

100-osioms P. Širvio gimimo metinėms – „Žaltvykslės“ spektaklis

Nuo to laiko, kai Sandra Avižienytė, sumanysius paminėti poeto Pauliaus Širvio (1920 m. rugsėjo 6 d. Padustėlyje, Dusetų valsčius – 1979 m. kovo 27 d. Vilniuje) šimtmetį, pirmą kartą sukvieta mus pokalbiui, praėjo beveik pusantros metų. Deja, 2020 m. spalio pabaigoje sumanytas spektaklis ne tik neįvyko, bet net ir nebuvo pradėtas repetuoti. Tą patį vakarą, kai įvyko mūsų susirinkimas, buvo uždarytos Čikagos miesto gatvės, uždrausta be reikalo važinėti – buvo paskelbtas COVID-19 karantinas.

Šių metų vasarą pradėjus laisvėti pandemijos gniaužtams, sumanymas buvo atnaujintas, prasidėjo darbas. Režisierė Ilona Čiapaitė po 8-erių metų tylos skambiai grįžta į Čikagos jaunimo centrą su teatro sambūrio „Žaltvykslė“ spektakliu „Po rudenio dangum žvaigždėtu“. Jame vaidina du aktoriai – Linas Umbrasas, ikūnijantis P. Širvį ir septyniolikmetė Liepa Januškaitė – poeto Šviesioji pusė. Jiedu, scenoje skaitydami P. Širvio eiles, stengsis parodyti ne tik tai, kas poeto pasakyta, bet ir tai, kas ištylėta ir kaip šie žodžiai bei nutylėjimai atgimsta šiandien, jau kitame istoriniame kontekste.

Gimtinė, karas ir meilė – P. Širvio kūrybos svarbiausios temos tarsi ažuolinių stulpų lietuviškam beržui am-

žiams įkalti eilėraščiuose, laiškuose, dienoraščiuose. Ir muzika, lydėjusi nuo vaikystės, tapusi sielos prieglobščiu ir neatskiriama P. Širvio poezijos dalimi. Gimtinė – tai kelias, kuriuo išeinama ir grįžtama. Karas – pasaulyje ir su savimi pačiu. P. Širvio meilė suspausta širdyje ir stipri kaip granata, kurią laikai rankose taip, kad nesprogtų. Šios temos labai artimos kiekvienai iš eivių iš Lietuvos kartai. Todėl spektaklio kūrėjai, pristatydami būsimą spektaklį, tikisi sulaukti įvairaus amžiaus žiūrovų dėmesio.

Spektaklį kūrė režisierė Ilona Čiapaitė, aktoriai Linas Umbrasas (Pauliaus Širvytis), Liepa Januškaitė (Širvio Šviesioji pusė). Scenarijaus autorė Kristina Blockytė Naujokė, choreografija – Monikos Adomaitytės. Scenografiją kūrė Rasa Ibišienė ir Arūnas Žentikas, šviesų dailininkas – Sidas Ulevičius, spektaklį garsina „Jungtinės pajėgos“.

Spektaklyje skambės Rimanto Pažemecko, Vyganto Kazlauskio ir Tomo Varnagirio originali muzika.

Tad visus, išsiilgusius teatro ir P. Širvio poezijos, lapkričio 20 d. 6 val. v. kviečiame į spektaklį „Po rudenio dangum žvaigždėtu“, kuris įvyks Jaunimo centro didžiojoje salėje (5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636).

Teatro sambūrio „Žaltvykslė“ inf.

2021 m. lapkričio 20 d., šeštadienį, 6 val. vakare

PO RUDENIO DANGUM ŽVAIGŽDĖTU

LIEPA JANUŠKAITĖ LINAS UMBRASAS

PAULIUS ŠIRVYŠ

Čikagos teatro sambūris ŽALTVYKSLĖ

režisierė Ilona Čiapaitė, scenarijaus autorė Kristina Blockytė Naujokė, scenografė Rasa Ibišienė

JUNGTINĖS PAJĖGOS (originali muzika)

kompozitoriai: Rimantas Pažemeckas, Vygantas Kazlauskas, Tomas Varnagiris

Jaunimo centro DIDŽIOJI SALĖ, 5620 S. Claremont Ave, Chicago, IL 60636
tel. 4108123549, bilietai kaina \$102/2

© avizienyte

LUMA atstovės susitiko su naująja generaline konsule Čikagoje

DANUTĖ BARTULIENĖ

Laikas keičiasi ir keičia: gamta rengiasi žiemai, nors vis dar džiugina spalvomis. Dienos trumpėja, pilkėja. Tačiau mes, Lietuvos universitetų moterų asociacijos (LUMA) Šiaurės Vakarų Amerikos skyriaus narės, nepamirštame savo veiklos. O laukdamos naujo pavasario, jau planuojame ir ateinančių metų darbus.

Šių metų spalio 26 dieną mes nuvykome susipažinti su naująja LR generaline konsule Čikagoje Sigrida Mulevičienė. Susitikimo metu norėjome aptarti kai kuriuos darbo ir veiklos klausimus.

Susitikimo gen. konsulate metu LUMA Šiaurės Amerikos skyriaus pirmininkė Rima Kašubaitė-Binder supažindino gen. konsulę su mūsų organizacijos veikla, papasakojo mūsų skyriaus įkūrimo istoriją, ir apie tai, kiek meilės ir energijos skyrėme, įgyvendindami savo idėjas abiejose Atlanto pusėse – JAV ir Lietuvoje. Taip pat aptarėme būtinybę turėti viešą renginių kalendorių, kuris suteiktų informaciją apie JAV lietuvių planuojamus renginius bei šventes Čikagoje ir jos apylinkėse. Juk žinant kitų organizacijų planuojamų renginių datas, galima derinti savo švenčių planus. Tuomet šie renginiai nevyktų tuo pačiu metu ir svečiai turėtų galimybę apsilankyti visuose.

Konsulė S. Mulevičienė davė pažadą, kad prireikus, galime tikėtis jos paramos. Nuotaika buvo ne tik darbinga, bet ir viltinga. Mes, LUMA atstovės, esame nusiteikusias ir toliau bendra-

LR generaliniame konsulate (iš k.): Rima Kašubaitė-Binder, gen. konsulė Sigrida Mulevičienė ir Danutė Bartulienė.

LUMA nuotr.

darbiauti ir dirbti tėvynės labui: prisidėsime prie to, kad kuo ilgiau būtų išsaugota lietuvių kalba bei tradicijos, kad būtų toliau skleidžiama mūsų tautos kultūra ir lietuvių Amerikoje. Maloniai kviečiame aktyvius, diplomatus, aukštąjį mokslą baigusius moteris įsijungti į LUMA gretas, tapti šios organizacijos narėmis,

1927 metais Lietuvoje buvo įkurta diplomuotų, aukštąjį mokslą baigusių moterų sąjunga. Jos tikslai – kelti kultūrą ir švietimą Lietuvoje, skatinti moteris intelektualiam darbui, rinkti medžiagą ir skleisti žinią apie iškilias Lietuvos moteris, remti tarptautinį diplomuotų moterų bendradarbiavimą, sudaryti sąlygas Lietuvos moterims dalyvauti tarptautinėse konferencijose. 1929 m. Lietuvos aukštąjį mokslą baigusių moterų sąjunga buvo priimta į Tarptautinę moterų federaciją. Organizacijos veikla buvo nutraukta 1940 metais. Lietuvai atkūrus nepriklausomybę, 1991 metais buvo sukurta LUMA. Dabartiniu metu Tarptautinis moterų federacijos centras yra Ženevoje.

Rudenį vėl atgijo VVjM remiamų centrų veikla

RAMUNĖ KUBILIŪTĖ

Organizacija „Vaiko vartai į mokslą“ (VVjM) remia aštuonis pomokyklinius dienos centrus Lietuvoje, kuriuos lanko daugiau nei 250 rizikos šeimų vaikų ir paauglių. Dosnių rėmėjų dėka organizacija kasmet gali paremti centrų darbą, sudarant palankias sąlygas mokymuisi ir asmenybės ugdymui sunkumais šeimoje išgyvenantiems vaikams. Prasi-dėjus mokslo metams, skiriamos lėšos padeda centrų pasirūpinti šių vaikų maitinimu, mokslo, laisvalaikio užim-tumo priemonėmis, būtiniausiems reik-menims. VVjM remiami dienos centrai yra itin svarbūs probleminių šeimų vai-kų gyvenimuose. Daugiau informacijos apie organizacijos veiklą ir būdus ją paremti – svetainėje: www.childgate.org.

Vilniaus „Vilties angelo“ jaunimas mokslo metų pradžios išvykoje.

Iš r vėl ruduo, mokiniai pradėjo naujus mokslo me-tus... Mokslo metai Lietuvoje baigėsi birželio ant-roje pusėje. Po to beveik visi centrai surengė spe-cialias išvykas, dienos stovyklas ar stovyklas gamtoje. Nors daugelio centrų darbuotojai rugpjūtį trumpai atostogavo, kai kuriuose, pvz., Šateikiuose, veikla ne-nutrūko visą vasarą. Vaikai žaidė, sportavo, bet taip pat dalyvavo ugdymo programos užsiėmimuose. Tikslas buvo – sugrįžti į normalesnes, priešpandė-mines vėžes. Šateikių centro darbuotojos kartu su se-niūnijos socialinėmis darbuotojomis suruošė kelis še-imų susitikimus. Viename buvo pasakojama apie taupymo, subalansuoto biudžeto svarbą, kitame su-pažindinta su internetiniu smurtu („cyberbullying“) – kaip suaugusiems jį atpažinti ir kaip jo išvengti.

Rudens užsiėmimai: įprasti ir nelabai

Prasidėjus naujiems mokslo metams, malonu gau-ti laišku iš remiamų centrų. Iš jų sužinojome apie kas-dienį centrų gyvenimą. Štai keli pasidalijimai.

Šateikiuose rudens veikla prasidėjo įprastais už-siėmimais: rankdarbiais, buities, higienos įgūdžių ug-dymu. Kadangi dienos centre daug naujų vaikų, buvo atliekamos užduotys ir pravedamos diskusijos pagal VVjM paruoštą pirmutinę programą „Cha-rakterio ugdymas“. Čia taip pat ruošiamos pamokos, mokomasi austi staklėmis, žaidžiami įvairūs socia-liniai, stalo ar sportiniai žaidimai. Didžioji dauguma naujokų – pradinukai. Užimtumo vadovės Ingos žo-džiais, „jie jūdrys bei labai smalsūs vaikai, tai veik-las ir šurmulis dienos centre netrūksta“.

Žemaičių Kalvarijos „Vilties vėrinėliai“ yra ki-tas pomokyklinis dienos centras, kuriame nuo pat

„Vasara su knyga“. Projektas Šateikiuose.

mokslo metų pradžios taip pat verda veikla. Vienas jaunas centro lankytojas buvo pasveikintas su gim-tadieniu, vaikai piešė namus, žaidė įvairiausių žai-dimų, taip pat tvarkė centro patalpas. Mažiesiems buvo pravedamos pamokos, kaip saugiai elgtis kelyje ir prie vandens. Visi džiugiai sutiko iš „Vaikų svajonių“ gautą dovanų siuntinį. O viena diena buvo skirta an-gelams! Sesuo Tatjana apie juos pasakojo, atsakinė-

jo į vaikų klausimus ir net pakvietė visus sukurti savo angelą. Centro dvasią nusako plakatas ant sienos: „Čia mes esame šeima“.

Rugsėjo pradžioje Vilniaus „Vilties angelo“ centras kvietė naujus savanorius, kurie galėtų dirbti centre po 2–4 valandas per savaitę. Centro svetainėje rašoma: „Savanorių dėka nuveikiame svarbius dar-bus, kurių nenuveiktume, jei-gu neturėtume savanorių ran-kų! Tikime, kad ne tik mes džiau-giamės savanorių indėliu... ir vi-liamės, kad savanorystės metu patys savanoriai auga, tobulėja, mokosi, pažįsta.“ Šiuo metu cen-tro lankytojai pagal amžių su-skirstyti į tris grupes. Vyksta meno terapijos, katechezės, so-cialinių įgūdžių ir patyriminiai užsiėmimai. Neutrūksta turisti-nių žygių ir veiklos gamtoje. Sa-vanorių ir praktišką atliekančių studentų nemažai, tad su vaikais užsiimama ir individualiai. Ne-galima pamiršti COVID-19. Cen-tro socialiniai darbuotojai paste-bi, kad įvairios mokyklos laikosi skirtingos vidinės tvarkos. Kar-tais vaikams tenka saviizoliotis, COVID-19 atveju – net 10 dienų. Kai pamokos vyksta nuotoli-niu būdu, centro lankytojams sudaroma galimybė mokytis dien-os centro patalpose. Socialinė darbuotoja Jolita rašo: „Mokomės būti lanksčiais ir nuotoliniu būdu pasiekti kiekvieną vai-ką“.

Varėnos „Svajonėje“ dirbama dvejose grupėse: mažesnieji vaikai (nuo 6 iki 12 m.) ateina į centrą tris dienas per savaitę, paaugliai (nuo 13 iki 18 m.) – dvi. Tiek vasarą, tiek rudenį daug keliauta – centro vadovės ir lankytojai aplankė Kėdainius, Vilnių, Anykščius. Dar visi gyvena vasaros stovyklos atsiminimais. Kol oras geras, stengiamasi būti lauke. Vyksta socialinių įgūdžių, religiniai, meno užsiėmimai. Daug dėmesio skiriama pamokų ruošai, mokslui, nes po nuotolinio mokymosi daugelio vaikų pažangumas labai supras-tėjo. Nuolat dirbama ir su vaikų šeimomis. Centro so-cialinės darbuotojos jas lanko, konsultuoja, pagal ga-limybes padeda maistu ir kitomis būtinomis prie-monėmis. Mokykloje tiek vaikai, tiek paaugliai nuolat testuojami. „Tai suteikia saugumo visiems“, – rašo socialinė darbuotoja Dalia.

Kauno Žaliakalnio centras taip pat pranešė, kad dirbama pilnu pajėgumu. Dienos centrą penkias die-nas per savaitę lanko didžioji dalis paauglių. Daug dė-mesio skiriama pamokų ruošai, individualiam darbu-i, nes po nuotolinio mokymosi liko daug mokymosi spr-gų, o dešimtakai dar turi pasiruošti ir egzaminams. Keliskart per savaitę žaidžiamas stalo tenisas, mažesni vaikai dalyvavo VVjM paruoštos „Charakterio ug-dymo“ programoje, o vyresnieji – „Profesinio orien-tavimo“ užsiėmimuose. Vasarą buvo organizuoja-mos dieninė bei išvažiuojamoji stovyklos, surengta ke-lionė į Druskininkus. Stengiamasi kuo daugiau būti

lauke. Centre taip pat teikiama profe-sionali psichoterapinė pagalba vai-kams. Situacija dėl COVID-19, ses. Liud-vikos žodžiais – „fantastiška“, per visą laiką nesusirgo nė vienas vaikas. „Jau-čiam tokią ypatingą apsaugą“, pridūrė ji. Dabar jau ne tik centro darbuotojos, bet ir kai kurie paaugliai turi „Gali-mybių pasus“. Jeigu dėl situacijos mo-kykloje vaikas turi mokytis nuotoliniu būdu, stengiamasi padėti jam su namų darbų ruošia.

Užpalių vaikų dienos centras „Saulutė“ veikia mokyklos patalpose, tad visi vaikai yra mokyklinio am-žiaus. Užsiėmimai vyksta tris kartus per savaitę, bet lankyti centre vaikai gali kasdien. Socialinė pedagogė Vir-ginija pasakojo, kad šiemet grupelė vyresniųjų pradėjo mokytis siūti – „jų akys žiba“. Taip pat vyksta socialinio emocinio ugdymo užsiėmimai, pokal-biai karjeros klausimais ir kitomis rū-

pimomis temomis. Praėjusių metų birželį vyko ke-liaujanti stovykla – vaikai lankėsi Juodupėje, Anykš-čiuose, Ignalinos rajone. „Saugomės viruso, laikomės reikalavimų ir visai gerai gyvename, mokomės su-sigyventi su pokyčiais“, – rašo socialinė pedagogė Virginija iš Užpalių. Su ta mintimi turbūt sutiktų ir kitų dienos centrų darbuotojai.

Rankdarbių užsiėmimas Žemaičių Kalvarijos „Vilties vėrinėlių“ centre.

Ruduo šiapus Atlanto

Rudenėjant VVjM valdyba pateikė ataskaitą, Li-tuvių Fondui, kurio paramos dėka buvo organizuotas seminaras centrų darbuotojams. Jis vyko virtualiai ir buvo dviejų dalių. Valdyba ir taryba savo posėdžiuose aptarė kitų metų veiklą ir paramą centrams. Yra pa-sikeitimų: ilgametė išdinininkė Vaida Armanavičiūtė išdo tvarkymą perdavė Arvydui Tamuliui, o pati pra-dėjo dirbti taryboje. Rasa Avizienis grįžo į valdybą ko-pirmininke – dirbs kartu su kita kopirmininke Rita Vencloviene. Centrams buvo pervesta pirmoji moks-lo metų VVjM finansinė paramos dalis – organizaciją jau pasiekia jų padėkos. Clevelando padalinio koor-dinatorė Eglė Laniauskienė pradėjo rudens vaju dėl tolesnės paramos centrams. Džiugu, kad jau pradėjo ateiti ir pirmosios aukos. Ačiū visiems dosniems VVjM rėmėjams ir rėmėjų būrelių koordinatorėms Cle-velande, Detroite, Philadelphijoje, Washington, DC ir Sunny Hills, FL. Taip pat – individualiems rėmėjams, kurie palaiko organizaciją, aukoja į amžinybę iške-liavusių artimųjų atminimui bei tiems, kurie dosniai atsiliepė į vasarą vykusį atvirukų vaju.

Jau daug metų kas rudenį VVjM Čikagos apy-linkėse gyvenančius rėmėjus kviesdavo į „Derliaus pietus“ Pasaulio lietuvių centre. Gaila, kad dėl pan-demijos buvo atsisakyta šio renginio 2020 m. ir, deja, vėl tenka jo atsisakyti šiemet. Organizacijos atsto-vės dalyvavo PLC mugėse 2020 m. rudenį ir 2021 m. pavasarį, ruošiamės dalyvauti ir š. m. prieškalėdinėje mugėje, kuri vyks gruodžio 4–5 dienomis. Tad iki pa-simatymo PLC!

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA

G. Nausėda susitiko su J. Biden

Vilnius/Glasgowas (BNS) – Jungtinių Tautų klimato kaitos konferencijos (COP26) pasaulio vadovų susitikime Glasgove dalyvavęs Prezidentas Gitanas Nausėda neformaliai susitiko su Jungtinių Valstijų prezidentu Joe Biden.

G. Nausėda sakė sulaukęs JAV prezidento paramos Lietuvos diplomatiniam konfliktui su Kinija.

„Tikrai mums šiandien yra reikalinga ir moralinė, ir kitokia parama iš mūsų bendraminčių. Tai Amerikos prezidentas patvirtino, kad jis seka šią temą ir Jungtinių Amerikos Valstijų pasirengimas padėti mums visais būdais yra garantuotas“, – kalbėjo G. Nausėda.

Pasak Lietuvos vadovo, sprendimas leisti Taivano salos atstovybei šalyje veikti taivaniečių vardu „nekvestionuoja vienos Kinijos politikos“, bet demostrouoja Lietuvos norą vykdyti savarankišką užsienio politiką.

„Lietuva nesiekia provokuoti konflikto lygioje vietoje. Lietuvos tikslas yra iš esmės įgyvendinti suverenios valstybės užsienio politiką, užmegzti kultūrinius, ekonominius santykius su tais regionais ir valstybėmis, su kuriomis mes norime tai daryti, ir šie veiksmai, niekaip nekvestionuoja vienos Kinijos politikos, kurią mes deklaravome prieš 30 metų, kurios mes laikomės ir šiandien“, – sakė G. Nausėda.

Lietuvos sprendimas leisti Taivano salos atstovybei šalyje veikti taivaniečių vardu užrūstino Kiniją, protestuojančią dėl bet kokių Taivano mėginimų veikti kaip nepriklausomai valstybei.

Kilus diplomatiniam konfliktui, Kinija vasarą atšaukė savo ambasadorių Lietuvai ir nurodė šaliai padaryti tą patį.

Lietuvoje praėjusią savaitę viešėjo Taivano politikų ir verslo delegacija. Su ja atvykęs šios šalies Nacionalinio vystymosi tarybos ministras Kung Ming-hsin sakė, kad Taivanas ekonominę atstovybę Vilniuje turėtų įsteigti iki šių metų pabaigos, nepaisant Kinijos protestų.

Lietuvos verslininkai sako, kad dėl Vilniaus ir Pekino nesutarimų prekyba su šia Azijos šalimi gerokai apsunco.

G. Nausėda ragino aktyviau rūpintis aplinkosauga

Vilnius/Glasgowas (ELTA) – Prezidentas Gitanas Nausėda pasaulio vadovų susitikime Glasgove pristatė Lietuvos įgyvendinamas priemones kovoje su klimato kaita. Šalies prezidento teigimu, iki 2030 metų Lietuva žymiai sumažins taršą ir per 30 metų taps klimatui neutralia šalimi.

„Lietuva yra pasiryžusi būti globalaus sprendimo dalimi. Gamta nyksta nerėgu greičiu, tad atėjo metas mums, kaip žmonijai, susivienyti. Dideli ir maži, šiaurė ir pietūs, turtingi ir skurstantys – visi turime keisti savo elgesį ir stabdyti klimato krizę, dėl kurios nyksta biologinė įvairovė ir kyla grėsmė visuomenės sveikatai.

Lietuva žino, kad krizės suteikia naujų galimybių. Mes žinome pokyčių galią. Prieš dešimt metų pertvarkėme savo šildymo sektorių ir nuo gamtinių dujų perėjome prie tvarios vietinės biomasės. Žmonių kišenėse liko daugiau pinigų, taip pat sumažinome išmetamą teršalų kiekį ir kartu išlikome konkurencingi“, – Glasgove vykusioje Jungtinių Tautų klimato konferencijoje COP26 kalbėjo Lietuvos vadovas.

Pasaulio valstybių atstovams G. Nausėda pristatė Lietuvos planus iki 2030 metų daugiau nei dviem trečdaliais sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas ir iki 2050 metų nebeteršti visai.

„Šiandien Lietuva tvirtai remia tarptautinius ir ES klimato kaitos tikslus. Išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį jau sumažinome 58 proc. Mūsų planas, kuriam pritarė parlamentas, – siekti dar daugiau: iki 2030 metų išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį sumažinti 70 proc., palyginti su 1990 metų lygiu, ir bent 50 proc. mūsų elektros energijos poreikių patenkinti iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių. Iki 2050 metų visa Lietuvos ekonomika bus klimatui neutrali“, – sakė G. Nausėda.

G. Nausėda lapkričio 1–2 dienomis dalyvavo 26-osios JT klimato konferencijos (COP26) pasaulio vadovų aukščiausiojo lygio susitikime Glasgove.

Lietuvoje įvestas žiemos laikas

Vilnius (ELTA) – Spalio 31 dieną Lietuva perėjo į žiemos laiką – laikrodžiai buvo persukti valanda atgal.

Nors europarlamentarai siūlė nuo 2021-ųjų atsakyti sezoninio laiko keitimo Europos Sąjungoje, vis dėlto siūlymui pritarė nebuvo.

2018 m. Europos Komisijos vykdyta apklausa parodė, kad iš 4,6 mln. apklaustųjų europiečių tik 16 proc. palaiko sezoninio laiko sukimą. Likę 84 proc. pasisakė už tokios praktikos atsisakymą.

2019 m. europarlamentarai pateikė siūlymus dėl sezoninio laiko keitimo ES valstybėse atsisakymo.

Siūlymas pritarimo nesulaukė.

G. Nausėda viso pasaulio šalių vadovams pažadėjo, kad Lietuva taps švaresnė. LRT nuotr.

Skiepų skandalas: 200–350 eurų kyšiai

Šalyje siaučiant pandemijai, atsiranda asmenų, norinčių „apeiti“ sistemą. Įtariama, kad Naujosios Vilnios poliklinikoje už kyšius buvo klastojami įrašai, esą asmuo pasiskiepijo nuo COVID-19 ligos.

Policija ir prokuratūra pranešė, kad dauguma įtariamųjų yra medikai – 4 asmenys iš 6. Už neteisėtą veiklą jie galimai gaudavo kyšius, siekiančius 200–350 eurų.

Apie vykdomą ikiteisminį tyrimą komentuoja Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato viršininkas Saulius Gagas ir Vilniaus apygardos prokuratūros Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo skyriaus prokuroras Giedrius Tarasevičius.

Didesnė dalis įtariamųjų užėmė medikų pareigas poliklinikoje. „6 asmenys, kuriems pareikšti įtarimai. Iš jų – 4 medicinos darbuotojai. Jiems taikomos kardomosios priemonės. Yra rašytiniai pasižadėjimai neišvykti, yra nušalinti nuo darbo. Manome, kad tos priemonės šiam momentui yra pakankamos“, – sakė S. Gagas.

Klastojami įrašai apie šimtų žmonių skiepimą

Likę du įtariamieji nėra medicinos darbuotojai, taigi nėra susiję su sveikatos teikimo paslaugomis.

„Jie yra iš šalies“, – sakė prokuroras.

Žurnalistai domėjosi, ar kuris nors iš įtariamųjų jau pripažino kaltę. „Yra asmenų, išreiškusių savo poziciją tokiu būdu, kad ir prisipažino, ir keitė savo poziciją. Yra tokių, kurie neprisipažino. Situacija nėra vienareikšmiška šiuo klausimu“, – sakė prokuroras.

S. Gagas pridūrė, kad būtina stiprinti sveikatos duomenų registro kontrolę, kad asmenys negalėtų ten suvesti klaidingų duomenų. taip pat, policijos atstovo teigimu, minėti nusikalstami veiksmai iškraipo statistinius duomenis apie vakcinaciją.

Prokuroras atskleidė, kokio dydžio kyšiai galėjo būti duodami. „Pagal šiai dienai turimas nustatytas aplinkybes, sumos galėjo svyruoti priklausomai nuo to, koks skiepas neva buvo skiepiamas. Nuo 200 iki 350 eurų žmogui“, – įvardijo G. Tarasevičius.

Pasinaudojusiu turėtų smarkiai daugėti

Naujosios Vilnios poliklinikos direktoriaus pavaduotoja medicinai Virginija Dautartienė tvirtino, kad pastarieji darbuotojai jau atleisti.

Pirminiais duomenimis, tokios „paslaugos“ suteiktos apie 200 asmenų. Policijos atstovo teigimu, vykstant tyrimui, šis skaičius gali ir didėti.

Policijos atstovas pridūrė, kad už kyšį falsifikuoti įrašai apie skiepus galimai prašė ne vien sostinės gyventojai, o žymiai platesnis ratas žmonių. „200 asmenų, kurių buvo galimai suklastoti duomenys įvedant į registrą ir naudojosi galimybių pasais – tie asmenys nėra vien tik Vilniaus miesto ar Vilniaus apskrities gyventojai. Jie yra ir iš kitų šalies apskričių. Ir asmenys, kurie gyvena, dirba užsienyje, dažnai išvyksta į užsienį. Tai neapsiribojama vien tik Vilniaus miestu. Tai liudija, kad tai yra platesnio masto, kad tai nėra viena lokali problema“, – sakė S. Gagas.

S. Gagas perspėjo, kad suklastoti įrašai apie skiepus bus panaikinami: „Nustatius, kad tie asmenys negavo faktiškai skiepų, o jiems buvo išduoti galimybių pasai, bus kreipiamasi tokiu atveju dėl galimybių pasų ir įrašų registrų centre panaikinimo.“

Asmenims, kurie naudojami suklastotais dokumentais, numatoma atsakomybė pagal baudžiamojo kodekso 302 straipsnį.

G. Tarasevičius minėjo, kad tiriama netgi ne vieno pobūdžio nusikalstama veika, iš kurių visos priskiriamos valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams. „Tai yra galimas kyšininkavimas, galima prekyba poveikiu ir papirkėjimas asmenų, prilyginamų valstybės tarnautojams“, – išvardijo jis.

Dėl neteisėto veikimo vykdomi įgaliojimai, už kyšio paėmimą baudžiamasis kodeksas numato baudą arba laisvės atėmimą iki 7 metų. Už prekybą poveikiu laisvė gali būti atimama iki 6 metų, o už kyšininkavimą gresia bauda, areštas arba laisvės atėmimas iki 5 metų.

Ikiteisminis tyrimas pradėtas spalio 20 dieną gavus informaciją, kad vienos sostinės poliklinikos medicinos darbuotojai galimai ima kyšius iš asmenų per tarpininką už savo neteisėtą veikimą vykdamą įgaliojimus. Įtariama, kad buvo mokami kyšiai už tai, kad medicinos darbuotojai į www.esveikata.lt duomenų bazę įrašytų klaidingus duomenis apie asmenų pasiskiepimą nuo COVID-19, žinant, kad tomis datomis pastarieji poliklinikoje nesilankė ir jokiais vakcinomis nesiskiepijo.

Pasak policijos, tokiu būdu asmenys neteisėtai įgijo galimybių pasus ir, neturėdami teisinio pagrindo, naudojami paslaugomis, kuriomis galima naudotis tik turint galimybių pasą. „Tokie veiksmai kėlė pavojų ir grėsmę žmonių sveikatai“, – rašoma policijos pranešime.

Tv 3.lt

Poliklinikoje už didelius pinigus buvo galima įsigyti galimybių pasą – tuo pasinaudojo keli šimtai žmonių iš visos Lietuvos. LRT.lt nuotr.

MADOS SKRYNIA

Parengė Loreta Steffens

ŠVENČIU GYVENIMĄ

LORETA STEFFENS

Po dvejų metų pertraukos, spalio 23 dieną, Pasaulio lietuvių centras (PLC) pakvietė į bene labiausiai laukiamą metų renginį – mados vakarą, pavadintą „Švenčiu gyvenimą“. Visos šio renginio metu surinktos lėšos skiriamos Pasaulio lietuvių centro išlaikymui ir specialių projektų vykdymui, todėl organizatoriai ir savanoriai dirbo be atlygio. Šis centras yra lietuviškumo ir tautiškumo židinys JAV.

Vakaro vedėjai Agnė Giedraitytė ir Martynas Matutis.

Elena Reklaitis (d.) suteikia žodį gen. konsulei Sigridai Mulevičienėi.

Žiūrovams patiko ši ryškiaspalvė suknelė iš švytinčio audinio.

Didžiausias mados renginys Čikagoje šiais metais buvo kitoks – kupinas vilties, santarvės ir džiaugsmo. Vakaro vedėjais buvo pakviesti talentingieji solistai Agnė Giedraitytė ir Martynas Matutis. Suorganizuoti tokio masto renginį nebuvo lengva, o ypač dar nepasibaigusios pandemijos sąlygomis. Šauniosios šio renginio organizatorės Diana Aleknaitė, Milada Kunevičienė ir Estera Kijajavienė, pasitelkusios grupę savanorių, pasistengė „atsigriebti“ už dvejus sunkiausius ir liūdniausius metus XXI a. istorijoje. Lietuvos generalinė konsulė Čikagoje Sigrida Mulevičienė sveikino kalboje pabrėžė, kad grožis, kūryba, menas, mada yra tas gyvenimo variklis, kuris mus visus veda per gyvenimą. Konsulė palinkėjo susirinkusiems malonių išpūdžių, o kiekvienai moteriai – jaustis nepakartojamai. PLC direktorė Elena Reklaitis pastebėjo, kad šio renginio dėka susivienijome per meilę madai, grožiui ir moteriškumui.

Dizainerių pasirodymą pradėjo Audronė Stankūnienė su kolekcija „Sustok, akimirka žavinga“. Audronė kolekciją skyrė mamai ir dukrai, o įkvėpė ją anūkių noras turėti tokią pat suknelę, kaip mamos. Naujai sukurtos technikos dėka gėlės ir ornamentai spindėjo taip, kaip norėjo pati kūrėja.

Milada Kunevičienė – „Gyvenimas puikus“.

Milados Kunevičienės ir MK siuvimo studijos kolekcija „Gyvenimas puikus“ atspindėjo pačios dizainerės požiūrį į gyvenimą – optimistišką, drąsų, žiūrint likimui tiesiai į akis. Šioje srityje Milada dirba jau septynerius metus, todėl, kasdien bendraudama su klientėmis, moka patarti, kaip tapti žavingomis ir išskirtinėmis. Kurdama savo kolekciją Milada au-

Roma Sidabrienė. „Deja Vu“.

diniuose ieškojo šviesos ir žaismingumo. Spalvingus „Gyvenimas puikus“ kolekcijos modelius papuošė išradingomis „Flora Lodge“ gėlių kompozicijomis.

Inga Pauliukevičiūtė Wilke ir Demi Wise duetas „Go with the Flow Sisters“ renginyje dalyvavo pirmą kartą. Anot kūrėjų, gyvenimas – tai kelionė, tad mėgaukimės ja būdami tu, kuo esame. „Go with the Flow Sisters“ kolekcija „Gyvenimas nelaukia“ išreiškia kūrybingumo troškulį ir dvasinę seserystę. Apsisprendusios dalyvauti šiame projekte kūrėjos sakosi pagaliau gavusios impulsą pradėti tai, ką seniai puoselėjo svajonėse.

Dar viena renginio debutantė Roma Sidabrienė pristatė brandžią kolekciją „Deja Vu“. Ši vakarinių drabužių kolekcija pasižymėjo prabangiais audiniais ir ištobulintu siluetu, tinkančiu kiekvienai moteriai. „Begalinis noras visas moteris matyti gražiomis ir atvedė mane čia šįvakar“, – sakė dizainerė R. Sidabrienė.

Smagiai kolekciją pristatė klubo „Ir aš galiu!“ moterys. Į šį klubą susirinko meniškos sielos, norinčios išbandyti savo jėgas netradiciniame amplua. Klubo prezidentė Laimutė Sabaliauskaitė-Rudaitienė, apibūdinama „Mes galime“ etnografinę kolekciją, pažymėjo: „Mus vienija baltų šaknys, dabartis ir ateiti-

„Ir aš galiu!“. Etnografinė kolekcija.

tis mus jungs. Prisiminkime ženklus, simbolius mūsų senolių kasdienybėje. Tai buvo Laimė, Meilė ir Apsauga. Kol gyva atmintis ir kalba, tol gyva Tauta“. Savo darbus autorės pristatė su šokiais ir pavydėtinais veržlia energija.

Vakaro viešnia Yuliya Kalbyka parengė pasirodymą „Charaunitsa“ (žiniuonė). „Žyniuonė“ Baltarusijos tradicijoje – tai graži moteris, savo nuoširdžia šypsena, gera širdimi ir gracija žavinti visus aplinkui. Ji tiki pasaulio gerumu, meile ir šviesia ateitimi. Yuliya jau daugiau kaip 10 metų moko merginas ir moteris teisingos laikysenos, eisenos, grakščių judesių, pozavimo nuotraukoms ir etiketo. Jos mokinės elegantiškai pademonstravo Marinos Bonifatevos ir Skarbnitsos prekinio ženklo sukneles, o modelių galvas tradiciniais vainikais papuošė Veronika Linnik.

Dizainerės Vitos Kučinskaitės prekinio ženklo „Aiser“ modeliai pademonstravo besikeičiančią mados pasaulio dinamiką. Kolekcija „Klaida“ pasižymėjo apgalvotai pasirinkta spalvų palete, siluetų novatoriškumu ir drabužių universalumu, kas paska-

Laurel Bridal Gallery vestuvinės suknelės.

Spalvingi ir jaukūs Valios Bračiulytės drabužiai.

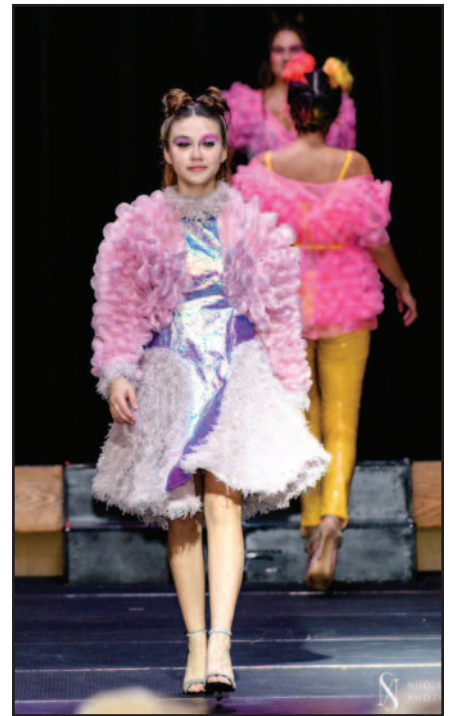
Vitos Kučinskaitės „Klaida“.

Kristina Giedra – „Svajonė“.

Audrius Plioplys šilkinė skraistė.

Dovilės Riebschlager kolekcija „Biodiversity“.

tino kitu kampu pažvelgti į rūbų patogumą.

Jūratė Biskienė, „JRB Style“ proginių suknelių svetainės savininkė ir įkūrėja, parodė ypač žavią kolekciją, pavadintą „Balta orchidėja“. Elegantiškos vestuvinės suknelės kiekvienai moteriai priminė pačią laimingiausią dieną jų gyvenime. Paklausta, kas įkvėpė šią kolekciją, Jūratė atsakė: „Moteris tiesiog turi būti žavinga“.

Vestuvinių suknelių kolekciją, padedančią išpildyti bet kurios nuotakos svajones, pristatė ir **Laurel Bridal**.

Vesta Salinas megzta kostiumėlis.

Dizainerė **Auksuolė Kišonaitė-Marciulevičienė** savo kolekcijai pasirinko liną, medvilnę ir odą. Anot Auksuolės, esminiai dalykai, kuriais turėtų vadovautis žmogus, yra savęs pažinimas ir mokėjimas mėgautis gyvenimu, todėl rūbų dizaineriai stengiasi žmogų pažinti ir pritaikyti rūbą būtent jam. Auksuolė yra gimusi ir augusi Lietuvoje. Ji – visa širdimi lietuvė, todėl ir jos kuriamuose drabužiuose galima pamatyti tautinių elementų.

Audronės Survilienės kolekcija „Gyvenimo banga“ – įkvėpta moters likimo. Juk jis kaip jūra – emocingas, veržlios, energingos bangos nurimsta prieplaukoje. Moteris banguoja per gyvenimą, nešdama savo įvairių išgyvenimų naštą. Ši nenutrūkstama gyvenimo judėjimą simbolizuojanti kolekcija buvo skirta visoms moterims.

Kristinos Giedros kolekcija „Svajonė“ simbolizavo svajonių išsipildymą – taip gerai pažįstamą mums, emigrantams. „Per 25 metų kūrybinę ir verslo karjerą supratau, kad svajonės ir realybė yra du skirtingi pasauliai. Nors priskiriu save prie universalių stilių mėgstančių moterų, šioje kolekcijoje leidau sau pasvajoti“, – sakė dizainerė.

Niūrus pastarųjų metų laikotarpis išmokė suartėti su gamta ir džiaugtis jos nuostabumu, iš kur kūrėja ir sėmėsi įkvėpimo naujai kolekcijai.

Kostiumų dizainerė **Valia Bračiulytė** žiūrovams priminė, kad vis dėlto rudenis jau ne už kalnų. Savo romantiškai kolekcijai „Ruduo – meilės metas“ autorė pasirinko turtingą spalvų koloritą. Šią kolekciją įkvėpė žaidimas su spalvomis, formomis bei įvairiomis medžiagomis. Išradinga kūryba atspindėjo beribę dizainerės fantaziją.

Vesta Salinas pakvietė į jaukų mezginių pasaulį. Kolekcija „Nepasakotos mezginių istorijos“ įtikino, kad megzti galima ne tik kojines! Megztais dalykiniais kostiumėliais pasipuošę modeliai įkvėpė ne vieną grįžusį namo susirasti virbalus ir atnaujinti mezgimo įgūdžius. Juk mezgimas tai savotiška meditacija, padedanti atsipalaiduoti ir užmiršti dienos rūpesčius, ypač ilgais rudens ir žiemos vakarais.

Dr. Audrius Plioplys kuria jau daugiau nei tris dešimtmečius, tačiau tai buvo pirmasis jo žingsnis mados link. Konceptualiai suderinęs meną su mada, dr. Audrius Plioplys pristatė 14-

ka nešiojamo meno kūrinių – didelio formato šilko skraistė. „Šilko Neuro-Menas“ kolekcijos simbiotinė koreliacija įrodė, kad menas ir mada yra glaudžiai susiję.

Vakaro kulminacija tapo **Dovilės Riebschlager** kolekcija „Biodiversity“. Šią kolekciją įkvėpė jos asmeninės baimės – naktiniai drugeliai ir vabalai. Atsitiktinai pamačiusi šiuos gyvius mikro fotografijoje, Dovilė liko sužavėta gamtos išradingumu. Dizainerės prekėnis ženklas „DoviArt Fashion“ buvo įkurtas 2016 metais. Per šešerių metų gyvavimo laikotarpį „DoviArt Fashion“ dalyvavo New Yorko madų savaitėse, „Battle of the Salons“ konkurse. „DoviArtFashion“ yra laimėjęs ir keletą apdovanojimų. Šie metai Dovilei buvo ypač dosnūs projektais, tarptautiniais leidiniais ir reklama New Yorko *Times Square*.

Prie renginio sėkmės, tuo pačiu paremdami PLC, prisidėjo kaip niekada daug verslininkų ir bendrovių: tai Darius Varžinskas, Daiva Malukas, *Dream*

Med Spa, Kristina Kornijenko ir *Fashion Adict*, *Atlantic Express*, Rimas Domanskis, *RZ Spa*, o taip Lietuvių Fondas. Dosnius prizus loterijai padarė *Christos Furs*, *Dream Med Spa*, *Pinnacle Dental* ir daugelis kitų. Prizų buvo tiek daug, kad neapdovanotųjų turbūt neliko.

„Džiaugiamės puikiai pavykusiu PLC renginiu. Įdėta energija atsipirko šimteriopai: pilna salė rodo tokių pramoginių renginių poreikį, o dar ir surinkome lėšų Pasaulio lietuvių centro išlaikymui. Jaučiuosi patenkinta visos komandos darbu ir pasiektais tikslais. Negalėčiau įsivaizduoti šio renginio ruošimo be savo kolegų organizaciniame komitete – Milados Kunevičienės bei Esteros Kijajevienės. Jau pradame kurti planus ateinantiems metams. Kasmet stengiamės viską suplanuoti, suruošti dar geriau ir smagiau. Galbūt ateityje bus net keli mados renginiai per metus“, – vakarui pasibaigus pasakojo viena iš jo organizatorių Diana Aleknaitė.

Dizainerė Dovilė Riebschlager su savo modeliais.

Nijolės Schuberg nuotraukos

PASAULIS

Parengė Vitalius Zaikauskas

JT klimato konferencijoje perspėjimai dėl ateities

Glasgowas, Jungtinė karalystė (BNS) – Į Jungtinių Tautų klimato konferenciją COP26 susirinkę pasaulio lyderiai išgirdo raginimą „išgelbėti žmonią“ ir ateities kartas, sutelkiant pastangas išvengti „amoralios“ nesėkmės.

JT generalinis sekretorius Antonio Guterres pareiškė: „Atėjo laikas pasakyti: užteks. Užteks kenkti biologinei įvairovei. Užteks žudyti save anglies dioksidu. Užteks elgtis su gamta kaip su tualetu. Užteks deginti, gręžti ir kasti vis giliau ir giliau. Mes kasame sau kapą.“

Didžiosios Britanijos ministras pirmininkas Boris Johnson perspėjo dėl „nesuvaldomo“ visuomenės pykčio, jei konferencija žlugs, ir pareiškė, jog ateities kartos „to neatleis“.

„Jie žinos, kad Glasgowe galėjo būti pasiektas istorinis lūžis, jei istorija nebus pakeista“, – perspėjo jis.

„Jie mus vertins su kartėlio ir pasipiktinimo jausmu, kuriam neprilygs visų šių dienų klimato aktyvistų ryžtas – ir jie bus teisūs“, – išpėjo premjeras.

Barbadoso ministrė pirmininkė Mia Mottley pareiškė: „Norime, kad po šimto metų žmonija dar egzistuotų. Ir jei mūsų egzistavimas ką nors reiškia, turime veikti visų žmonių, kurie nuo mūsų priklauso, interesais“, – pareiškė politikė.

Didžiosios Britanijos princas Charles pažymėjo, kad „reikalinga didžiulė karinio stiliaus kampanija, leisianti sustiprinti pasaulinio privataus sektoriaus jėgą. Jo žinioje yra trilijonai“.

J. Biden sveikina iniciatyvą dėl miškų išsaugojimo

Glasgowas (ELTA) – JAV prezidentas Joe Biden sveikina ir remia Pasaulio klimato konferencijoje sudarytą daugiau kaip 100 valstybių paktą, kuriuo siekiama iki 2030 metų sustabdyti miškų ir kitų landšaftų naikinimą. Būtina išsaugoti miškus, kad būtų pasiekti bendri klimato apsaugos tikslai, pareiškė jis Glasgowe britų vyriausybės, kuri pirmininkauja COP26, renginyje. J. Biden taip pat pabrėžė vandens, rūšių įvairovės ir čiabuvių bendruomenių apsaugos svarbą.

Pasak J. Biden, miškai turi didelį potencialą susiurbti iš atmosferos klimatui kenksmingą anglies dvideginį. Todėl miškų išsaugojimas esą turi būti toks pat prioritetas, kaip klimatui palankus ekonomikos pertvarkymas. JAV, anot prezidento, nori padėti pasauliui sustabdyti miškų naikinimą ir iki 2030 metų atkurti mažiausiai 200 mln. hektarų miškų ir kitų ekosistemų.

Prie miškų išsaugojimo iniciatyvos prisijungusioms šalims priklauso 85 proc. viso pasaulio miškų ploto – apie 34 mln. kvadratinų kilometrų. Tarp jų yra valstybės su apskritai didžiausiais miškais – Kanada, Rusija, Brazilija, Kolumbija, Indonezija, taip pat Kinija, Norvegija ir Kongo Demokratinė Respublika.

Planams įgyvendinti iki 2025 metų bus mobilizuota apie 12 mlrd. JAV dolerių viešųjų lėšų, taip pat 7,2 mlrd. dolerių privačių investicijų.

Miškai laikomi mūsų planetos plaučiais. Jie sugeria maždaug trečdalį žmogaus į aplinką išmetamų CO2 emisijų. Tačiau miškų plotų pavojingai mažėja. Kiekvieną minutę netenkama maždaug 27 futbolo aikščių dydžio teritorijos, sakoma pranešime.

Įsipareigojo trečdaliu sumažinti metano išlakas

Glasgowas (BNS) – Daugiau kaip 80 valstybių prisidėjo prie JAV ir Europos Sąjungos pažado iki šio dešimtmečio pabaigos 30 proc. sumažinti išmetamo metano kiekį, antradienį pranešė Europos Komisijos pirmininkė Ursula von der Leyen.

Jeigu šių šiltnamio efektą sukeliančių dujų, pagal savo veiksmingumą smarkiai pranokstančių anglies dvideginį, išlakos bus sumažintos trečdaliu, palyginus su 2020 metų lygiu, tai „iškart sulėtins klimato kaitą“, EK vadovė sakė konferencijos COP26 dalyviams.

U. von der Leyen pridūrė, kad mažinti išmetamo metano kiekį yra vienas veiksmingiausių būdų per trumpą laiką sulėtinti pasaulio klimato šiltėjimą ir padidinti tikimybę, kad bus įgyvendintas 2015 metų Paryžiaus sutarties ambicingiausias uždavinys – neleisti klimatui atšilti daugiau kaip 1,5 laipsnio.

„Tai – žemiausiai kabantis vaisius“, – tvirtino EK vadovė.

Kinai raginami kaupti maisto atsargas

Pekinas (ELTA) – Vis griežtėjant koronaviruso ribojimams, Kinijos vyriausybė paragino gyventojus sukaupti gyvybiškai svarbių produktų atsargų. Šeimos turėtų „sukaupti tam tikrą kiekį prekių kasdieniniam poreikiui ir nenumatytiems atvejams“, – sakoma Prekybos ministerijos interneto svetainėje.

Ministerija nepateikė konkrečių duomenų dėl galimo maisto produktų trūkumo ar tiekimo sutrikimų. Tačiau ji paragino institucijas imtis priemonių žemės ūkio produkcijai skatinti, tiekimo grandinėms palaikyti ir užtikrinti, kad būtų užtektinai vietinių maisto produktų atsargų. Kainos turėtų būti išlaikytos stabilios.

Pernai Kinijoje įvykė didžiuliai potvyniai padarė milžiniškos žalos šalies žemės ūkiui. L.Rytas nuotr.

V. Putinas žada, kad įtampa didės

Įtakingas politikos analitikas K. Eggert perspėja, kad susiklosčiusi situacija V. Putinui labai palanki. Azadliq.org nuotr.

Oficialiai įšaldęs santykius su transatlantiniu aljansu, Kremlius įgyja naujų galimybių kelti įtampą NATO rytiniame flange ir Ukrainoje, „Deutsche Welle“ (DW) tinklalapyje rašo Konstantinas Eggertas.

Pააიპი tonu, jau tapusiu savotiška Rusijos užsienio reikalų ministro vizitine kortele, Sergejus Lavrovas pareiškė, kad „iškilus neatidėliotiniams klausimams“ aljansas turėtų kreiptis į Maskvos ambasadą Briuselyje, kuri yra atsakinga tik už dvišalius Rusijos ir Belgijos santykius.

Jei tarp aljanso ir Rusijos iš tiesų egzistuotų normalūs santykiai, klausimų, kuriuos reikia skubiai spręsti, būtų aibė: Afganistanas, įtampa Indijos ir Ramiojo vandenyno regione, terorizmas, pasauliniai migracijos iššūkiai.

Nors niekas oficialiai neatšaukė 1997 m. NATO ir Rusijos santykių steigimo akto, nuo pat Rusijos ir Ukrainos karo pradžios 2014 m. Maskvos ir Aljanso santykiai buvo giliai iššaldyti.

Rusijos prezidentui Vladimirui Putinui toks santykių nutraukimas yra logiškas žingsnis. Ir ne tik todėl, kad jis, kaip visada, bijo pasirodyti „silpnas“. 2020 m. įvykusiame referendume, kurį daugelis laiko suklastotu, V. Putinas užsitikrino galimybę likti prezidento poste iki 2036 m., kitaip tariant, iki gyvos galvos.

Ir vėl giliai iššaldyti

Nuo to laiko jis pradėjo naują Šaltojo karo prieš Vakarus, kurių pagrindinis simbolis yra NATO, etapą. Pastangose pakirsti ar net sugriauti transatlantinės bendruomenės vienybę jis mato saugumo garantiją ne tik savo sukuriamam režimui Rusijoje, bet ir šalies ateičiai.

NATO misijos atšaukimas suteikia Kremliui oficialų pretekstą palaipsniui didinti įtampą su Rusijos kaimynėmis. Pirmiausia su Ukraina, o vėliau ir su Lenkija bei Baltijos šalimis. V. Putinui tokia įtampa yra svarbi priemonė skaldyti Vakarus ir išprovokuoti nesutarimus Šiaurės Atlanto sutarties organizacijoje.

Kaip galėtų atrodyti tokia eskalacija? Tai gali būti kariniai veiksmai, pavyzdžiui, Kercės sąsiaurio Juodojoje jūroje ar net Ukrainos uostų blokavimas. Kalbant apie rytinį NATO flangą, Maskva padeda kurstyti migracijos krizę Lietuvos ir Lenkijos pasienyje su Baltarusija, remia pastarosios diktatorių Aliaksandrą Lukašenką. NATO sienų saugumo tikrinimas yra pagrindinis Kremliaus taktikos komponentas.

Koziris Putino rankose

Kremlius įsitikinęs, kad tokia politika padės dar labiau supriešinti ir įkalti pleištą tarp „gerųjų“ prancūzų, vokiečių, italų ir belgų bei „blogųjų“ lenkų, čekų, lietuvių, latvių ir rumunų.

Prieš porą savaitių Rusijos ambasadorius Belgijoje Aleksandras Tokovinas pateikė dar vieną puikų šios taktikos pavyzdį.

Interviu Belgijos žurnalistams diplomatas gyrė Belgiją už tai, kad ji, skirtingai nei kitos neįvardytos Europos valstybės, „nekelia problemų“ santykiuose su Rusija. „Jūs esate protinga šalis“, – sakė jis globėjiskai kolonijos administratoriaus tonu. Ir iškart peršoko prie kitos svarbios temos – kaip naudinga ir pelninga bet kuriai Europos šaliai būti Rusijos energetikos milžinės „Gazprom“ kliente.

Tai taip pat simptomatiška. Vis gilėjanti dujų krizė, kurią Maskva išnaudoja savo naudai, karūnuoja V. Putinui itin sėkmingus metus. Tai tarsi vyšnaitė ant torto, kuriame sluoksnis po sluoksnio gula Ženevos viršūnių susitikimas su JAV prezidentu Joe Biden, faktiškai nutraukęs V. Putino tarptautinę izoliaciją, socialdemokratų pergalė Vokietijoje (vertinama kaip patogi Maskvai) ir JAV valstybės sekretoriaus pavaduotojos Victoria Nuland vizitas į Maskvą aptarti nusiginklavimo ir galimo Rusijos vaidmens sprendžiant Afganistano problemą.

Palankus metas Rusijos režimui reklamuoti savo strateginį dujotiekį „Nord Stream 2“. Pagrindinis jo ginklas yra paruoštas ir užtaisytas. Nutraukęs ryšius su NATO, Kremlius dar aktyviau išnaudos šias ir kitas turimas galimybes.

LRT

Parengė Dainius Ruževičius

SPORTAS

Lietuvis veda klubą į aukštumas

Net 6 pergalės ir vos 1 pralaimėjimą šiame 2021/2022 m. sezone patyrusi Čikagos „Bulls“ komanda įsitaisė visų NBA komandų viršūnėje. Vasarą lietuviu Artūro Karnišovo pertvarkytam klubui šio sezono pradžia yra geriausia nuo legendinių 1996–1997 metų, kai krepšinio aikštelėje karaliavo Michael Jordan.

Bulls“ sirgaliai puikius komandos rezultatus visų pirma turi būti dėkingi klubo viceprezidentui, atsakingam už krepšinio operacijas – Artūriui Karnišovui. Būtent jo dėka naujai suburta Čikagos komanda patraukė kryptimi, vedančia NBA čempionų titulo link.

A. Karnišovas – pirmas žmogus po ilgamečių legendinės NBA organizacijos savininkų Jerry ir Michael Reinsdorf. Ketvirtos pagal vertę NBA organizacijos projektą į savo rankas jis perėmė 2020-ųjų balandį.

50-ečio lietuviu užduotis – sugražinti Čikagos krepšinių ant NBA pje-destalo, ant kurio jį prieš tris dešimtmečius užkėlė M. Jordan. Geriausio visų laikų NBA krepšinininko skulptūra A. Karnišovo darbovietėje jam vis primena apie krepšinio pasaką, kuri pakerejo pasaulį.

„Visos detalės turi būti sustyguotos. Todėl mes labai daug laiko praleidome su treneriu Billy Donovan, kad sukurtume tai, kaip įsivaizduojame savo kasdienybę. Žaidėjų lavinimas mums labai svarbus. Nes jei negerinsi savo žaidėjų, laimėti bus labai sudėtinga. Taip pat labai svarbu, kaip mes komunikuosime su žmonėmis. Kasdien. Nuo tos akimirkos, kai ateini į darbą“, – apie „Bulls“ prioritetus kalbėjo A. Karnišovas.

Tikslas – laimėti NBA

Čikagos „Bulls“ naujajame sezone remiasi patikrintais ir NBA aikštelėje

užgrūdintais krepšininkais. Komandos žaidimui diriguoja ir į pergalės veda Zach Lavine, kuriam puikiai talkina patyrę komandos naujokai – trejų metų 85 mln. dolerių vertės sutartį su „Bulls“ pasirašęs DeMar DeRozan bei Juodkalnijos krepšinio žvaigždė Nikola Vučević. Komandą taip pat papildė Lonzo Ball, Derrick Jones bei Alex Caruso.

„Žaidėjai tiki idėja, o B. Donovan lyderystė ir tai, kaip jis ją perduoda komandai, yra unikali, – sako A. Karnišovas. – Reikia išmokti laimėti rungtynes. Ir tai ne kiek fiziniai, o psichologiniai pasikeitimai. Pernai daug rungtynių ‘Bulls’ pralaimėjo pabaigoje. Šiomet mes bandome įdiegti jiems atsparumą ir psichologinį tvirtumą, kad jie kovotų iki galo.“

„Atkrintamosios yra pasiekiamas tikslas. Šiai grupei reikia įgyti atkrintamųjų patirties, kad jie galėtų tobulėti individualiai. Mūsų lūkesčių kartelė dabar turi būti aukšta. Bet tik dalyvauti atkrintamosiose nėra tikslas. Tikslas yra kažką laimėti. Man nepatiks žiūrėti atkrintamųjų rungtynes, jei ten mūsų nebus“, – ryžtingai kalbėjo A. Karnišovas.

Priminsime, kad tinklalapio „Bleacher Report“ ekspertai bei apžvalgininkai išsakė savo nuomonės dėl septynių šio sezono NBA nominacijų galimų nugalėtojų.

Tarp laureatų buvo linksniuojama ir A. Karnišovo pavardė – jam prognozuojamas geriausio NBA komandos vadovo prizas.

„Bulls“ – tarp vertingiausių NBA klubų

Žurnalas „Forbes“ atskleidė visų 30-ties NBA klubų vertes. Viršūnėje vėl įsitaisė New Yorko „Knicks“ komanda. New Yorko klubas įvertintas 5,8 mlrd. JAV dolerių suma. 16 proc. per metus savo vertę išauginę „Knicks“ aplenkė „Golden State Warriors“ (5,6 mlrd.) ir

metais NWSL ir yra savarankiška bei nepriklausoma. Per paskutines dienas daugelis lygos futbolininkų išdrįso prabilti atvirai. 186 rungtynes nacionalinėje komandoje sužaidusi Alex Morgan aštriai sukritikavo tiek L. Baird, tiek pačią lygos vadovybę. „Lyga apie tokius nusiskundimus buvo daug kartų informuota, tačiau daug kartų vengė atlikti tyrimus. Lyga turi prisiminti atsakomybę dėl nevykusio bandymo apsaugoti savo žaidėjas nuo išnaudojimo“, – teigė dukart pasaulio čempionė ir 2012 metų olimpinė aukso medalio laimėtoja.

Lygos žaidėjų sąjunga tvirtino, kad daugeliui žaidėjų jų skausmas tęsiasi keleriais metais. Buvusios futbolininkės Sinead Farrelly ir Mana Shim leidiniui „The Athletic“ atvirai pasakojo apie savo išgyvenimus, patirtus komandai vadovaujant treneriui P. Riley. Anot jų, stratego seksualinis išnaudojimas tęsiasi dešimtmetį. Britas P. Riley mestus kaltinimus pavadino visiškai netiesa: „Aš niekuomet neturėjau sekso su šiomis žaidėjomis“. Vis dėlto jis pripažino, kad susitikinėjo su savo žaidėjomis ir net apmokėdavo bare jų sąskaitas.

Moteryų futbolą sudrebino skandalas

Keturiskart pasaulio ir keturiskart olimpinių futbolo čempionių šalyje – didžiulis skandalas dėl seksualinio išnaudojimo. Neatlaikiusi kritikos atsi-statydino JAV profesionalios moterų futbolo lygos (NWSL) komisarė Lisa Baird, tačiau tai, anot apžvalgininkų, dar tik šios istorijos pradžia.

Dėl šio skandalo buvo atšauktos visos NWSL rungtynės, o žaidėjų sąjunga (NWSLPA) prabilo apie „sisteminių išnaudojimą“ visose lygose, kuriose svarbiausius komandų postus užima vien tik vyrai.

Skandalui pradžią davė mesti kaltinimai N. Carolina „Courage“ strategui Paul Riley, kuris, anot straipsnio tinklalapyje „The Athletic“, buvo atleistas dėl dviejų žaidėjų seksualinio išnaudojimo. L. Baird dėl to prisiėmė kaltę: „Šią savaitę ir apskritai šį sezoną skaudžiai išgyveno tiek mūsų žaidėjos, tiek darbuotojai. Prisiimu atsakomybę dėl skausmo, kurį daugelis kenčia“.

Savo tyrimą pradėjo ir FIFA organizacija, kuri 2013 m. įkurtą JAV moterų lygą rėmė finansiskai, nors šiais

Puikiai NBA sezoną su „Bulls“ klubu pradėjusiam A. Karnišovui prognozuojamas geriausio NBA komandos vadovo prizas.

Los Angeles „Lakers“ (5,5 mlrd.). Šie trys klubai tapo pirmaisiais, peržen-gusiais 5 mlrd. dolerių ribą – iki tol to nebuvo padarę jokia komanda.

Ketvirtąją vietą vertingiausiųjų sąrašą užima Čikagos „Bulls“, kurioje krepšinio operacijas valdo Artūras Karnišovas. „Bulls“ vertė – 3,65 mlrd. dolerių. Penketuką užbaigia Bostono „Celtics“ (3,55 mlrd.). Vėliau seka Los Angeles „Clippers“ (3,3 mlrd.), Brooklyno „Nets“ (3,2 mlrd.), Houstono „Rockets“ (2,75 mlrd.), Dallas „Mavericks“ (2,7 mlrd.) ir Toronto „Raptors“ (2,48 mlrd.).

Iš lietuvių žaidėjų atstovaujama klubų aukščiausią vietą užima Indianos „Pacers“ – Domanto Sabonio komanda

vertinama 1,67 mlrd. dolerių suma ir užima 22 vietą. Igno Brazdeikio atstovaujama Orlando „Magic“ (1,64 mlrd.) rikiuojasi 24-ta, Arnoldo Kulbokos Charlotte „Hornets“ (1,575 mlrd.) – 27-ta, o Jono Valančiūno New Orleans „Pelican“ (1,53 mlrd.) – priešpaskutinė 29-ta.

Mažiausia suma įvertinta buvusi J. Valančiūno komanda Memphis „Grizzlies“ – jos vertė 1,5 mlrd. dolerių. Įdomu tai, kad gana žemas pozicijas užėmė praėjusio sezono finale žaidusio komandos. Milwaukee „Bucks“ (1,9 mlrd.) yra tik 17-ta, o Phoenix „Suns“ (1,8 mlrd.) – 18-ta.

Visų komandos verčių suma sudaro daugiau nei 74 mlrd. dolerių.

Geriausios olimpiečiai pralaimėtų laukiniams gyvūnams

Nuo šuolių į tolį iki sunkiosios atletikos varžybų. Kaip pajėgiausi planetos gyvūnai būtų palyginami su garsiausiais visų laikų olimpiečiais? Į šį klausimą atsakė tinklalapis „Sciencefocus“.

Šuoliai į tolį

Geriausias žmogaus rezultatas: Mike Powell (JAV) – 8 m 95 cm
Geriausias gyvūnų rezultatas: Snieginis leopardas – 15 m

Šuoliai į aukštį

Geriausias žmogaus rezultatas: Javier Sotomayor (Kuba) – 2 m 45 cm
Geriausias gyvūnų rezultatas: Baltauodegis kiškis – 5 m 70 cm

Sprintas:

Geriausias žmogaus rezultatas:

Usain Bolt (Jamaika) – 44,72 km/val.
Geriausias gyvūnų rezultatas: Gepardas – 114,5 km/val.

Plaukimas:

Geriausias žmogaus rezultatas: Michael Phelps (JAV) – 7,08 km/val.
Geriausias gyvūnų rezultatas – Buriažuvis – 40 km/val.

Sunkioji atletika:

Geriausias žmogaus rezultatas: Lasha Talakhadze (Gruzija) – 485 kg.
Geriausias gyvūnų rezultatas: Afrikinis dramblys – 1000 kg.

Maratonas:

Geriausias žmogaus rezultatas: Eliud Kipchoge (Kenija) – 2 val. 1 min. 39 sek.
Geriausias gyvūnų rezultatas: Strutis – 45 min.

Žmonių kuriamus sporto rekordus laukiniai gyvūnai sumaltų į miltus.

Iš kairės: Gintaras Dručkus, Regina Butkus, Kristina Lapienyte, konsulė Sigrda Mulevičienė ir dr. Robertas Vitas. Jono Kuprio nuotraukos

Andris Dunduras laiko laikraštį, kurį išsaugojo Steven Bauskas.

Savaitgalis, skirtas JAV lietuvių archyvams

RIMAS ČERNIUS

Spalio 23–24 d. savaitgalį galima vadinti Čikagos ir apylinkių lietuvių archyvų savaitgalio. Šeštadienį, spalio 23 d., Lituanistikos tyrimo centras (LTC) ir JAV Lietuvių Bendruomenė (LB) surengė Archyvų seminarą, kurio šūkis – „Išsaugokime išėivijos paveldą ten, kur jis sukurtas“. Seminaras vyko Pasaulio lietuvių centre (PLC), „Sielos“ galerijoje, Lemonte. Sekmadienį, spalio 24 d., LTC pakvietė į savo naujų patalpų, kurias prieš kelerius metus nusipirko Lemonte, iškilmingą atidarymą. Lietuvoje, minint Lietuvos Respublikos archyvo įkūrimo šimtmetį, 2021-ieji metai paskelbti Archyvų metais. LTC ir JAV LB šiais savaitgalio renginiais tinkamai prisidėjo prie Lietuvos paskelbtų Archyvų metų.

Seminaras – po dešimties metų pertraukos

Archyvų seminare vieni kalbėtojai savo pranešimus skaitė gyvai, kiti pranešėjai šiame renginyje dalyvavo nuotoliniu būdu ir „Sielos“ galerijoje susirinkusiems dalyviams kalbėjo iš ekrano. Tokiu būdu seminare dalyvavo net keli Lietuvoje esantys archyvistai, kurie turėjo galimybę klausytis ir kitų prelegentų skaitomų paskaitų. Seminaras vyko dviem kalbomis – lietuvių ir anglų. Dauguma pranešimų buvo skaitomi lietuviškai. Tačiau angliškai pagrindinės paskaitų mintys buvo verčiamos. Vienus vertimus atliko patys prelegentai, o kartais vertė LTC tarybos pirmininkas dr. Robertas Vitas.

Seminaro dalyvius pirmiausiai pasveikino Regina Butkus, JAV LB Krašto valdybos vicepirmininkė archyvų reikalams. Nuotoliniu būdu iš Lietuvos seminario dalyvius sveikino Kristina Ramonienė, Lietuvos vyriausioji archyvistė. Lituanistikos tyrimo centro pirmininkė Kristina Lapienyte padėjo visiems susirinkusiems – ir tiems, kurie atvyko, ir dalyvaujantiems nuotoliniu būdu. Ji priminė, kad išėivijoje toks seminaras buvo pirmą kartą surengtas 2011-aisiais, taigi – prieš 10 metų.

Seminaro dalyvius pasveikino ir į seminarą asmeniškai atvykusi LR generalinė konsulė Čikagoje Sigrda Mulevičienė. Ji pažymėjo, kad atkūrusi nepriklausomybę, Lietuva dėjo pastangas, kad iš užsienio būtų sugražinti svarbūs su Lietuvos valstybingumu susiję dokumentai. Konsulė paminėjo, kad neseniai Kanadoje buvo užtikti svarbūs Lietuvos Respublikos sutarčių dokumentai, kurie tik per stebuklą nepateko į šiukšlyną. Tačiau istorinis paveldas, sukurtas išėivijoje, turi likti išėivijoje, teigė diplomata. Svarbu, kad tas paveldas būtų prieinamas visiems, norintiems juo pasinaudoti.

Išėivijos archyvai įdomūs Lietuvos tyrėjams

Po sveikinimų prasidėjo seminario paskaitos. Rytinės sesijos prelegentai nagrinėjo bendrus archyvų klausimus. Pirmasis pranešėjas buvo iš Lietuvos atvykęs Gintaras Dručkus, Kauno regiono valstybės archyvo direktorius. Jo paskaitoje buvo aptariamos archyvų išsaugojimo problemos. Jis apgailestavo, kad Lietuvoje nėra valstybinės institucijos, kuri rūpintųsi išėivijos lietuvių archyvų išsaugojimu, ir kad privačių asmenų archyvų perdavimas Lietuvai vyksta chaotiškai.

Antrasis prelegentas, kuris kalbėjo nuotoliniu būdu iš Lietuvos, buvo humanitarinių mokslų daktaras, Kauno technologijos universiteto profesorius Darius Kučinskas. Jis kelis kartus buvo atvykęs į Ameriką padirbėti Amerikos lietuvių archyvuose. Jis prisiminė savo muzikologinius tyrinėjimus Amerikos lietuvių kultūros archyve (ALKA) Putname, Balzeko muziejuje ir LTC. Prelegentas pasidžiaugė, kad JAV lietuvių archyvų saugotojai pasitiki žmogumi. D. Kučinskui buvo maloniai leista naudotis archyvų medžiaga, nors pradžioje jis buvo archyvų darbuotojams visai nežinomas ir nepažįstamas žmogus. Prelegentas iškėlė tris klausimus, kurie opūs Amerikos lietuvių archyvams: tai patalpų, kompetentingų darbuotojų ir informacijos sklaidos bei pasiekiamumo klausimai. Anot prelegento, svarbu, kad archyvai atskleistų detalią informaciją apie tai, kokie dokumentai juose yra saugomi ir kad šie dokumentai būtų pasiekiami internetu.

Vertingi dokumentai – iš garsių išėivijos lietuvių

Karilė Vaitkutė, Balzeko lietuvių kultūros muziejaus Genealogijos skyriaus vedėja, kalbėjo nuotoliniu būdu. Ji savo pranešime pristatė jau 55-erius metus veikiančią Balzeko muziejų ir papasakojo apie jame laikomas knygas, periodiką, nuotraukas, dokumentus, asmeninius archyvus, žemėlapius.

K. Vaitkutė pasidžiaugė, kad kartais muziejus sulaukia ypatingų dovanų, pavyzdžiui Stepono Dariaus sesers (Stulpinienės) išausta antklodė. Ypač daug vertingos medžiagos muziejui dovanojo daktaras Aleksandras Račkus.

Pranešėja apibūdino ir savo, genealogijos specialistės darbą. Muziejus taip pat kaupia genealogijos tyrimams labai padedančius dokumentus – šeimų istorijas, bažnyčių sukurtinius leidinius, spaudoje pasirodancius JAV lietuvių mirties pranešimus.

Daktaras Robertas Vitas, LTC tarybos pirmininkas, aptarė tyrimo centro istoriją ir dabartinę jo padėtį. Savo paskaitą jis iliustravo skaidrėmis.

R. Vitas paminėjo LTC pirmtakus – Pasaulio lietuvių archyvą ir Juozo Žilevičiaus muzikologijos archyvą. Pasaulio lietuvių archyvas buvo įkurtas 1946

m. Istorikas Vincentas Liulevičius, po karo gyvendamas tremtinių stovyklose Vokietijoje, kaupė li-tuanistinę medžiagą, kurią persiuntė į JAV seselėms kazimierietėms. V. Liulevičius emigravo į Ameriką ir Čikagoje perėmė tos medžiagos tvarkymą. Taip atsirado Pasaulio lietuvių archyvas, kuris vėliau buvo perduotas LTC.

Muzikologijos archyvo istorija taip pat įdomi. Profesorius J. Žilevičius archyvą įkūrė Petrapilyje 1920 m. Vėliau jis šiuos surinktus dokumentus perkėlė į Lietuvą. J. Žilevičiui emigravus į Ameriką, jo surinkta medžiaga pirmiausiai atsirado New Jersey valstijoje, o vėliau – Čikagoje. Po kiek laiko ji tapo LTC dalimi. Muzikas Juozas Kreivėnas padovanojo savo muzikinės medžiagos rinkinį. Dabar šis archyvas vadinasi Žilevičiaus-Kreivėno muzikologijos archyvas. Ilgą laiką jis buvo saugomas Jaunimo centre Čikagoje, bet šiuo metu yra perkeltas į naujas LTC patalpas, esančias Lemonte.

DP archyvas – svarbi JAV lietuvių istorijos dalis

Dr. Vitas paminėjo kelis ypatingus LTC rinkinius. Mirus visuomenės veikėjui dr. Kaziu Ambrozaičiui, jo veiklos dokumentų 90 dėžių rinkinys atiteko centrui. Jame taip pat saugomas didelis politinių mokslų dr. Tomo Remeikio archyvas. LTC turi gausų „dipukų“ archyvą, kurio dokumentų skaičius viršija 230 000 puslapių. Jame yra daug vertingos medžiagos apie tremtinių stovyklose Vokietijoje po karo atsidūrusius lietuvius. Pavyzdžiui, neseniai centrą aplankė Daira Čekanauskaitė-Navarrette, LR garbės konsulė Los Angeles mieste. Ji šiame „dipukų“ archyve rado savo tėvelio, konsulo Vytauto Čekanausko, vardą, įrašytą Vokietijos tremtinių sąrašuose.

Dr. Vitas taip pat paminėjo LTC periodikos skyrių, kuriame sukaupta daugybė išėivijos lietuvių spaudos rinkinių. Seniausias egzempliorius – laikraščio „Keleivis“ numeris, išspausdintas 1850 metais. Prelegentas akcentavo periodikos skaitmeninimo svarbą. Skaitmeninimo projektas, kurį pradėjo dr. Jonas Daugirdas, toli pažengęs: jau suskaitmeninti laikraščiai „Draugas“, „Dirva“ ir „Darbininkas“. Šio darbo rezultatus galima matyti tinklalapyje www.spauda.org.

LTC archyvai yra saugomi dviejose vietose – Čikagos jaunimo centre ir naujose patalpose Lemonte. Jaunimo centre tebėra 80 000 knygų biblioteka, daktarės Mildos Budrienės padovanotas medicinos muziejus, dr. Audriaus Plioplio archyvas ir Ramovėnų laisvės kovų muziejus.

Užrašytos nuotraukos – išsaugota atmintis

Dr. Vito išsakytas mintis papildė LTC valdybos pirmininkė Kristina Lapienyte. Ji iškėlė vieną svarbią

problema. Archyvuose dažnai atsiranda nuotraukos, kuriose nepažymėti juose esančių asmenų vardai, pavardės. Laikui bėgant, pasidaro labai sunku pažinti kai kuriuos šiose fotografijose esančius žmones. Todėl labai svarbu, kad aukotojai pažymėtų nuotraukose matomų asmenų vardus, pavardes ir nurodytų įvykio datą, vietą ir pobūdį. K. Lapienytė taip pat iškėlė stažuotojų klausimą. Ji pasidžiaugė, kad praeityje LTC sulaukė stažuotojų iš Lietuvos, bet ji pageidavo, kad būtų daugiau stažuotojų ir iš Amerikos.

Prelegentė taip pat pasidžiaugė centro leidiniais: LTC yra išleidęs 54 knygas. Neseniai pasirodė Adomo Grigaliūno ir tėvo Bruno Markaičio muzikos knygos.

Jungtinių LTC vadovų pranešimą užbaigė R. Vitas, pabrėždamas, kaip svarbu išsaugoti lietuvišką archyvinę medžiagą, kad ji nebūtų išmesta. Jis paminėjo atvejį, kada Illinojaus universitetas Čikagoje, mažindamas savo biblioteką, nutarė išmesti joje laikomas lietuviškas knygas. Tyrimo centrui buvo pasakyta – atsirinkite tas, kurias norite, o visas kitas išmesime. „Yra klaidinga manyti, kad Amerikos uni-

organizacijų ir privačių asmenų dokumentus. Ji paminėjo vieną pavyzdį. Kadaisė išėivijoje buvo labai aktyvios Korp Neo-Lithuania ir Filiae-Lithuaniae organizacijos. Tačiau šiuo metu jos beveik ir nežinia, kur yra tų organizacijų dokumentai.

Iš praeities – apie dėmesį lietuvių grožiui

Erika Brooks, Čikagos moterų klubo prezidentė, apžvelgė savo organizacijos istoriją ir iškėlė viltį, kad bus atgaivinta Gintarėlių balius tradicija, kurią pradėjo Lietuvos generalinė konsulė Juzė Daužvardienė. **Lithuanian Hall of Fame** prezidentas **Jonas Platakis** kalbėjo apie lietuvių 1929 m. įkurtą „Ramos“ teatrą Čikagos Bridgeporto rajone. Teatro pastatą žadama remontuoti ir atgaivinti jo veiklą.

Su J. Platakiu į seminarą atvyko netoli „Ramos“ teatro veikiančios užėigos „Bernice Tavern“ savininkas **Steven Badauskas**. Jis papasakojo, kaip šiukšlių dėžėje užtiko laikraščių iškarpu, tarp kurių buvo ir informacija apie „Ramos“ teatro atidarymą. Badauskas šiuos dokumentus išsaugojo 50 metų,

R. Žiūraitis seminaro dalyviams salės ekrane parodė savo sukurtą filmo ištrauką.

Į seminarą atvyko Clevelando kultūros dokumentavimo centro direktorius **Andris Dunduras**. Jo vadovaujamas centras užima keturis kambarius Clevelando lietuvių klubo pastate ir veikia jau 10 metų. Centre yra biblioteka, kurioje sukaupta apie 18 000 knygų archyvas, kuriame yra 250 dėžių įvairių dokumentų. A. Dunduras ragino išėivijos archyvistus ypač susidomėti Pennsylvanijos lietuviais, angliakasių palikuoniais, kurių yra daug ir kurie tebesididžiuoja savo lietuviška kilme.

Seminaro baigiamąjį žodį tarė Regina Butkus. Jame ragino išėivijos archyvistus nesidrovėti, išdrįsti savo archyvus parodyti kitiems ir nebijoti prašyti Lietuvos pagalbos. R. Butkus išreiškė viltį, kad archyvų seminarai bus rengiami kasmet.

Seminaro dalyviai buvo pakviesti pateikti klausimus, išsakyti savo mintis, kilusias šio seminaro metu. Saulius Kuprys ragino nepamiršti Susivienijimo lietuvių Amerikoje (SLA) archyvo New Yorke. Jis pakvietė susirinkusius išrašyti į šią organizaciją.

Iš ekrano vėl prabilo K. Ramonienė, nors Lietuvoje tuo metu jau buvo vidurnaktis. Kalbėtoja kvietė pasinaudoti Lietuvos archyvų tinklalapiu www.archyvai.lt. Dr. Robertas Vitas užbaigė seminarą, padėkodamas seminaro pagrindinėms rengėjoms, Kristinai Lapienytei ir Reginei Butkus.

Perkirpta simbolinė juostelė

Spalio 24-oji, sekmadienis, pasitaikė lietingas. Tačiau susirinko nemaža grupė žmonių į naujųjų LTC patalpų Lemonte iškilmingą atidarymą. Šventinį renginį pradėjo dr. Robertas Vitas. Jis ypač dėkojo Lietuvų Fondui (LF), kuris suteikė paskolą naujam centro pastatui įsigyti. Konsulė Sigrida Mulevičienė sveikino LTC darbuotojus ir palinkėjo centrui plėstis bei modernėti. LF vardu centrą sveikino Fondo valdybos pirmininkė Milda Davis ir tarybos pirmininkas Tauras Bublys. Jis priminė LF šūkį – „Iš kartos, į kartą“, kuris, jo manymu, labai tinka ir LTC. JAV LB atstovė R. Butkus LTC padovanojo šampano butelį, tačiau iškėlė sąlygą, kad jis bus atidarytas tik po 50 metų. J. Butkus padovanojo medžio drožinį, vaizduojantį Vytautą Didįjį, ir palinkėjo, kad didysis kunigaiškis Vytautas archyvo patalpas saugotų. Sveikinimus ir linkėjimus naujiesiems kaimynams išsakė PLC prezidentas Linas Gylis ir direktorė E. Reklaitis. R. Vitas prižadėjo, kad LTC stengsis būti geru kaimynu. K. Lapienyte padėkojo visiems darbuotojams ir savanoriams, ypač tiems, kurie talkino pervežant archyvo rinkinius į šias naujas patalpas.

Tėvas Vaidas Lukoševičius palaimino naujas patalpas. Perkirpti simbolinę atidarymo juostelę ir oficialiai atidaryti naujas patalpas buvo pakviesta gen. konsulė S. Mulevičienė. Atvykusieji į šventę buvo pakviesti apsižvalgyti LTC pastato viduje. Čia svečiams buvo surengta trumpa ekskursija, parodytas filmas apie centro archyvus, jo istoriją ir veiklą.

Petrą Bernotą, Indrę Antanaitytę-Jacobs ir Gailę Vitienę domina tas pats klausimas – lietuviško paveldo likimas.

versitetams padovanoti lituanistikos archyvai bus saugomi ir išliks”, – teigė dr. Vitas.

Paskutinė pirmosios sesijos prelegentė buvo dr. **Vilija Kerelytė**, Lietuvių moterų federacijos klubo Čikagoje, kuris jau beveik, pirmininkė. Ji aptarė savo klubo ir jos padalinių kituose miestuose veiklos istoriją. Klubas beveik, bet prelegentė, seminaro pranešimų paskatinta, klubo archyvą žada perduoti LTC.

Organizacijos atsakingos už savo archyvus

Antrojeje seminaro sesijoje buvo kalbama apie išėivijos organizacijų dokumentus. Sesijos pradžioje dalyvius sveikino **Daina Miežlaidis**, JAV LB Krašto valdybos vykdomoji vicepirmininkė. Kalbėdama apie tai, koks svarbus yra archyvistų darbas, ji prisiminė, kad kuriant filmą apie Čikagos lietuvių operą, LTC pateikė daug vertingos medžiagos.

Lietuvos šaulių sąjungos išėivijoje vadas **Julius Butkus** pasakojo sąjungos istoriją ir kalbėjo apie sunkumus, kuriuos patyrė, stengdamasis atrasti ir išgauti sąjungos archyvus. Prelegentas ragino organizacijas siūsti savo dokumentinę medžiagą archyvams, dar tuomet, kai organizacijos tebeveikia.

Lietuvos vyčių vardu kalbėjo jų archyvistė **Norma Petkus**. Ji trumpai apžvelgė Lietuvos vyčių organizacijos istoriją. Vyčių archyvas yra Ohio valstijoje, University of Dayton bibliotekoje, kur specialioje kolekcijoje yra laikomi etninių katalikiškų organizacijų Amerikoje archyvai. Lietuvos vyčiai yra pasirašę sutartį su universitetu, pagal kurią ši mokslo įstaiga išpareigojo archyvo dokumentus laikyti dar šimtą metų po organizacijos uždarymo.

Rima Binder, Lietuvos universitetų moterų asociacijos (LUMA) Amerikos padalinio prezidentė, aptarė savo organizacijos veiklos istoriją. LUMA ypač rūpinasi Lietuvos prezidentų paminklais „International Friendship Gardens“ botanikos sode, kuris yra Michigan City, Indiana. Prelegentė pritarė ankstesnių kalbėtojų minčiai, kad labai svarbu išsaugoti or-

nors, nemokėdamas lietuvių kalbos, nesuprato, kas juose rašoma. Tuos dokumentus jis parodė seminaro dalyviams ir padovanojo LTC. Vienoje iškarpoje esanti informacija – apie „gražuolių kontestą“ (konkursą), kurio nugalėtojai buvo skirtas tiems laikams solidus 200 dolerių piniginis prizas.

Ragino susidomėti angliakasių palikuoniais

Jaunimo centro atstovė **Rima Žiūraitis** pasidalijo prisiminimais apie tai, kaip ji kūrė dokumentinį filmą apie Lietuvos partizanus ir apie lietuvių veikėjų pastangas atkurti Lietuvos nepriklausomybę. LTC esantys archyvai jai tuo metu labai pagelbėjo.

Apie LTC saugomus dokumentus, nuotraukas ir kitokią archyvinę medžiagą susirinkusiesiems pasakoja Robertas Vitas (k.).

Didėja senų miškų plotai

Atkelta iš 2 psl.

Netoli naujo sklypo – vos už 500 metrų – yra ir du anksčiau fondo išdyti sklypai, kurių bendras plotas sudaro 4,6 ha. Kaip ir kiti „Sengirės fondo“ išdyti sklypai, šio sklypo potencialas tapti sengire buvo įvertintas mokslininkų. Be to, apie šio sklypo vertę byloja ir tai, kad jo dalis, skroblynai, jau anksčiau buvo pažymėta kaip Europos Bendrijos svarbos buveinė.

„Tai yra brandus, mišrus, savaiminės kilmės, įvairiarūšis, įvairiamžis, mozaikiškos struktūros miškas. Jame gausu ažuolų, su drebulių, juodalksnių, beržų skroblių, eglių priemaiša. Šiame miško plote nemažai stuobrių ar įvairios irimo stadijos virtėlių, kas sukuria mikrobuveinių įvairovę. Nors reljefas gana lygus, tačiau yra ir drėgnesnių, vietomis užmirkstančių vietų“, – mišką apibūdino biologas Ainis Pivoras.

Miškai, kuriuose nevykdoma ūkinė veikla, tampa natūraliu prieglobščiu ir gyvūnijoms bei augmenijos rūšims, kurias iš natūralių buveinių išstumia žmogaus veikla – kirtimai. Be to, žmogaus neliesti miškai ilgainiui pradeda veikti kaip apsauga nuo klimato kaitos ir ekstremalių reiškinių, kurie dėl globalinio atšilimo dažnėja.

Anot klimatologo Justino Kilpio, miškai ne tik sugeria papildomą žmonių išmetamą CO₂ ir palaiko savitą mikroklimatą (paprastai miškuose būna vėsiau ir drėgniau), bet ir padeda sumažinti staigius potvynius. Medžiai, samanės, sveikas nesuspaustas dirvožemis veikia kaip kempinė, sugerianti gausų lietaus vandenį. Miškingose vietovėse staigių lietaus poplūdių grėsmė yra gerokai mažesnė.

Anot vieno iš „Sengirės fondo“ steigėjų Mindaugo Survilos, tokia užsienio lietuvių parama – itin sviri paskata fondui tęsti veiklą.

„Kiekvieną kartą nuvykus į jau išdytą sklypą pradėdau nevalingai šyp-

sotis. Apima labai geras jausmas, kai suvoki, kad iš šio miško jau niekas nebeatims gyvastingos medienos ir čia metai po metų galės sugrįžt tikrieji miško savininkai, kurių išlikimui yra būtinos sengirės. Sugrįžti ir likti be baimės vėl prarasti savo namus, – sakė M. Survila. – Todėl labai džiaugiuosi, kad Lietuvos miškų ateitis svarbi ne tik mums, matantiems juos kiekvieną dieną, bet ir lietuviams, kurie daugelį metų gyvenantys užsienyje išlaiko ryšius su gimtaisiais miškais. Gabrieliaus Gedvilos pasitikėjimas ir toks svarus prisidėjimas prie senųjų Lietuvos miškų apsaugos „Sengirės fondo“ komanda skatina nestoti ir kiekvienais metais užsibręžti vis didesnius senųjų miškų išsaugojimo tikslus.“

„Sengirės fondo“ saugomus miškų plotus taip pat sudaro du sklypai gauti dovanų: 2,6 hektaro sklypą Anykščių rajone padovanojo akių gydytoja Janina Breivienė, o 1,58 hektaro Kauno rajone – profesorius Vytautas Smailys.

Plačiau apie „Sengirės fondą“, paramos būdus bei vykdomas iniciatyvas galima rasti fondo internetinėje svetainėje.

Apie „Sengirės fondą“

„Sengirės fondas“ įsteigtas po filmo „Sengirė“ premjeros Lietuvoje, kuri įvyko 2018 m. kovą, tarptautinio „Kino pavasario“ festivalio metu. Daugybę nacionalinių bei tarptautinių apdovanojimų pelnęs dokumentinis filmas Lietuvoje pritraukė rekordinį 67 tūkstančių žiūrovų skaičių, buvo apdovanotas dvejomis „Sidabrinėmis gervėmis“, rodomas 30 valstybių ir per 50 tarptautinių festivalių. Pusė seansuose surinktų lėšų skirta „Sengirės fondui“ – išsaugoti dokumentikoje pristatytas senąsias Lietuvos girias kaip prieglobstį nykstančioms gyvūnų ir augalų rūšims.

„Sengirės fondo“ inf.

Dana Gedvilienė Indonezijoje.

Nuotrauka iš asmeninio archyvo

BENDRAUKIME!
www.facebook.com/draugolaikrastis

MANO VIRTUVĖ

Moliūgai!

Šiuo metu beveik prie kiekvienų namų pamatysime ryškiaspalvius moliūgus. Savo puošybinę funkciją jie jau atliko – laikas juos pjaustyti ir gaminti gardžius patiekalus!

Šiltos moliūgų ir kepenėlių salotos

Reikės:

250 g (9 oz) moliūgo minkštimo
 250 g (9 oz) vištos kepenėlių
 50 g (2 oz) šaltai rūkytos šoninės
 1 raudono svogūno
 saujos graikinių riešutų
 saujos gražgarsčių lapų (arugula)
 saujos įvairių salotų lapelių
 1 česnako skiltelės
 2 šaukštų miltų
 2 šaukštų aliejaus
 1/2 šaukšto cukraus
 1/2 arb. šaukštelio smulkintos aitriosios paprikos
 1/4 arb. šaukštelio šviežiai grūstų pipirų
 žiupsnelio druskos
 žiupsnelio tarkuoto muskato

Pagardui:

2 šaukštų aliejaus
 1 arb. šaukštelio balzaminio acto
 žiupsnelio grūstų pipirų
 žiupsnelio druskos

Moliūgus supjaustyti kubeliais ir suberti į kepimo skardą.

Pašlakstyti trupučiu aliejaus, padruskinti, papipirinti, pabarstyti muskatu ir dėti į orkaitę ant gerai įkaitintų viršutinių grotelių. Kepti apie 10 minučių.

Svogūną supjaustyti pusiedžiais, česnaka – griežinėliais, šoninę – šiaudeliais.

Pakaitinti keptuvėje šlakelį aliejaus ir apkepti svogūnus. Kai jie taps skaidrūs, sudėti česnaka bei šoninę ir pakepinti dar kelias minutes.

Mažame puodelyje sumaišyti cukrų su šaukštu vandens ir išvirti sirupą. Suberti į jį stambiai kapotus riešutus ir pakaitinti, kol riešutai apšips karamele.

Kepenėles išvalyti, perpjauti pusiau, apvolioti miltuose, sumaišytuose su trupučiu druskos ir pipirų. Sudėti į keptuvę su svogūnais, kepti 5–6 minutes.

Pagardui skirtą aliejų suplakti su actu bei prieskoniais ir sumaišyti su salotomis.

Į lėkštes įdėti salotų, moliūgų, kepenėlių, aplieti viską padažu, kuris susidarė troškinant kepenėles. Pabarstyti riešutais.

Pyragėliai su moliūgų ir slyvų įdaru

Tešlai reikės:

400 g (14 oz) miltų
 250 ml kefyro
 2 šaukštų riebios grietinės
 1 kiaušinio
 2 šaukštų aliejaus
 1 arb. šaukštelio sodos
 1/2 arb. šaukštelio druskos

Įdarui:

400 g (14 oz) moliūgo minkštimo
 10 džiovintų slyvų
 2 šaukštų manų kruopų
 3 šaukštų cukraus
 20 g (1 oz) sviesto

Moliūgą sutarkuoti burokine tarka ir pakepinti ant sviesto, kol suminkštės. Berti cukrų, manų kruopas ir pakaitinti dar kelias minutes.

Slyvas nuplikyti (jei kietos, pabrunkinti), nusausti ir supjaustyti plonais šiaudeliais. Sumaišyti su pakepintu moliūgu.

Kiaušinį suplakti su kambario temperatūros kefyru, grietine bei aliejumi. Berti miltus, sodą, druską ir užminkyti glotnią, lygią tešlą.

Tešlą padalinti į 12 gabaliukų ir ant gausiai miltais pabarstyto paviršiaus pailgus paplotėlius. Ant kiekvieno dėti po 2 šaukštelius įdaro.

Pakelti pyragėlių kraštus į viršų ir sujungti. Nespaudžiant perbraukti per paruoštus pyragėlius kočėlu, kad jie šiek tiek susiplotų. Kepti keptuvėje su gerai įkaitintu aliejumi, kol gražiai apskrus.

Apteptus dėti į lėkštelę, išklotą popieriniu rankšluosčiu, kad susigertų riebalų perteklius.

Skanaus!

Jūsų Indrė

„Ažuoliukas“ ir Vytautas Miškinis. Lietuvos nacionalinės filharmonijos nuotr.

Savo jubiliejų „Ažuoliukas“ pasitiko ypatingu koncertu

Berniukų ir jaunuolių chorui „Ažuoliukas“ – 60! Spalio 30 d. ši sukaktis buvo paminėta ypatingu koncertu Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje, atliekant Georg Friedrich Händel oratoriją.

Šventinis choro koncertas buvo planuotas 2021 m. pavasarį. Deja, dėl pandemijos teko sumanymą atidėti. Dabar, Vėlinų išvakarėse, choras atliko Georg Friedrich Händel oratoriją „The ways of Zion do mourn“ („Taip gedi Zionas“) solistams, chorui ir orkestrui. Koncerte dainavo solistai Ieva Gaidamavičiūtė-Barkauskė (sopranas), Nora Petročenko (mecosopranas), Rafailas Karpis (tenoras), Nerijus Masevičius (bosobaritonas), grojo Lietuvos kamerinis orkestras (LKO), dirigavo „Ažuoliuko“ meno vadovas ir vyr. dirigentas Vytautas Miškinis.

Ši Händel oratorija pirmą kartą suskambėjo 1737 m. Londone, Westminster Abbey, mirus karalienei Carolina. Kūrinio atlikimu „Ažuoliuko“ choras atmins Lietuvos menininkus, „Ažuoliuko“ mokytojus ir dainininkus, išėjusius amžinybėn nuo COVID-19 rykštės.

„Ažuoliukas“ – tai ne tik gražiausi Lietuvos balsai, bet ir unikali tradicija, jungianti didžiausio meistriškumo chorą ir profesionalią muzikų lavinimo mokyklą. Suburdamas pirmąjį Lietuvoje berniukų chorą, iškilus chorvedys Hermanas Perelšteinas jau tuomet, sovietmečiu, patvirtino, kad esame Europos kultūros dalis, sekame geriausiais Europos berniukų ir vyrų chorų pavyzdžiais.

Pirmoji repeticija įvyko 1959 m. rugsėjo 12 d. tuometiniame Vilniaus ryšininkų klube. Į ją susirinko apie 30 Vilniaus mokyklose maestro H. Perelšteino atrinktų 8–12 metų berniukų. 1961 m. surengtas pirmas svarbus choro koncertas Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje. Ilgainiui iš berniukų kolektyvo išaugo visa berniukų, jaunuolių ir vyrų balsų sudėtis, tinkama mišraus choro muzikai atlikti. 1964 m. sausio 20 d. su S. Sondheimio vadovaujama Lietuvos kameriniu orkestru choras pirmą kartą dainavo stambios formos kūrinį – Giovanni Battista Pergolesi „Stabat Mater“. 1966 m. parengtas Johann Sebastian Bach „Magnificat“, 1968 m. choras dalyvavo Henry Purcello operos „Didonė ir Enejas“ premjeroje Kaune ir Vilniuje, atliko Benjamin Britten „Mažasis mišias“, 1969 m. dainavo Richard Wagner operos „Lohengrin“ spektakliuose. Tais pačiais metais įvyko pirmas choro pasirodymas užsienyje – „Wratislawia Cantans“ festivalyje Lenkijoje, kur su Lietuvos nacionaliniu simfoniniu orkestru atlikta Eduardo Balsio oratorija „Nelieskite mėlyno gaublio“. 1969 m. įsteigta berniukų muzikos mokykla „Ažuoliukas“, jos auklėtiniai buriami į mažųjų chorą, o mokyklą baigę jaunuoliai dainuoja vyrų kolektyve. „Ažuoliuko“ chore savo karjerą pradėjo dirigantai Jonas Aleksa, Žyginta Zavadskytė, Vytautas Miškinis (dabartinis choro vadovas, perėmęs vairą iš H. Perelšteino), muzikantai Vytenis Gurstis, Saulius S. Lipčius, dainininkai Kostas Smoriginas, Rafailas Karpis ir kt. R. Karpį išgirsime ir šiame proginiame koncerte. Šiandien choras ir mokykla „Ažuoliukas“ telkia apie 450 choristų.

Lietuvos nacionalinės filharmonijos inf.

Dr. Norai Sugintas – prestižinė premija

Šiais metais, birželio 23–25 dienomis Nevados mieste Las Vegas vyko tarptautinis forumas, kuriame buvo įvertinti asmenys, ypatingai pasižymėję sveikatos apsaugos srityje. Forumas vadinasi „International Forum on Advancements in Healthcare.“ Jame daktarė Nora Sugintas laimėjo prestižinę premiją, teikiamą šimtui sveikatos apsaugos srityje labiausiai pasižymėjusių asmenų (Top 100 Healthcare Leaders). N. Sugintas vadovauja „Strategic GPO Consultants, LLC“ bendrovei, kuri teikia finansines konsultavimo paslaugas įvairioms bendrovėms, dirbančioms medicinos ir sveikatos apsaugos srityse. Anksčiau dr. N. Sugintas yra tris kartus laimėjusi prestižinę „Albert Nelson Marquis Lifetime Achievement Award“ premiją (2018, 2019 ir 2020 m.).

Dr. Nora Sugintas

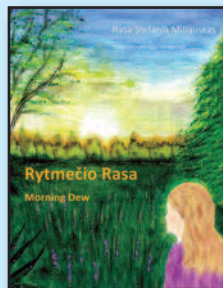
„Draugo“ inf.

RYTMEČIO RASA / MORNING DEW

by Rasa S. Miliauskas

a multi-art, bi-lingual poetry / photography book.

Original paintings & illustrations by the author's sister and father. This 112 pg, hardcover book is dedicated to Rasa's parents who fled Lithuania during WWII.

SOLD on

ETSY, www.PATOGUPIRKTI.lt

at **THREE MOONS FIBERWORKS**, Chesterton, IN
& **DRAUGAS**, Chicago, IL.

15% of the proceeds from books sold at Parishes or to parishioners will be donated towards specific Parish needs

**POETRY READING and BOOKS PRESENTATION at
Nativity BVM parish hall in Chicago,
Sunday November 21, 2021 at 12 noon.**

For more info and to order the book:
morningdewpoetry@gmail.com

Jau galima užsisakyti viešbutį Šokių šventei

XVI Šiaurės Amerikos Lietuvių Tautinių šokių šventė vyks 2022 m. liepos 4-osios savaitgalį! Džiaugiamės ir su nekantrumu laukiame jūsų! Philadelphiaje jus priims puikūs viešbučiai.

Teiraukitės: www.sokiusvente.org

Kambariai šventės dalyviams ir svečiams siūlomi viešbučiuose Philadelphia Marriott Downtown, Marriott Residence Inn ir Hilton Garden Inn. Visi jie yra miesto centre, netoli vienas nuo kito. Pagrindinis šventės viešbutis – Marriott Downtown. Jame vyks mugė, „Karalių kaimas“ ir vakaro programos. Organizatoriai pasistengė, kad kambarių kainos, siūlytos 2020-aisiais, būtų išlaikytos ir kitų metų vasarai.

Rezervacija užtikrinama sumokant užstatą už pirmąją viešnagės naktį, arba naudojant kreditinę kortelę, išduotą rezervuojančio asmens vardu.

Praeityje kai kurie asmenys rezervavo dešimtis ar net šimtus kambarių. Prašome to nedaryti – šventės sėkmė priklauso ir nuo to, kiek žmonių joje dalyvaus. Užsisakydami daugiau kambarių, nei iš tikrųjų reikia jūsų šeimai ar šokių grupei, atimate iš kitų galimybę atvykti į šventę.

Viešbutyje Philadelphia Marriott Downtown vieno asmens kreditine kortele bus galima rezervuoti ne daugiau 10 kambarių, kituose dviejuose viešbučiuose – ne daugiau kaip 5.

Viliamės, kad artėjanti Šokių šventė bus nuostabi! O šiuo metu kylančius klausimus kviečiame siųsti el. pašto adresu:

info@sokiusvente2020.org.

Organizatorių inf.

CHIRURGAI

PETRAS V. KISIELIUS, MD, FACS
INKSTŲ, PŪSLĖS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
Tel. 331-221-9004

AKIŲ LIGOS

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

**Vasaros laikas
baigiasi šį
sekmadienį, lapkričio
7 dieną, 2 val.
nakties. Nepamirškite
atsukti savo
laikrodžio rodyklę
viena valanda atgal.**

Lapkričio 11d., ketvirtadienį, 2 val. p. p. „Mabenkos“ restorane vyks Šakių klubo narių metinis susirinkimas.

Metinis Draugo fondo narių suvažiavimas vyks lapkričio 14 d., sekmadienį, 12 val. p. p. (po šv. Mišių) Pasaulio lietuvių centre, Lemonte, Banio šeimo salės vakarinėje dalyje. Visi Draugo fondo nariai bei fondo veikla besidomintys „Draugo“ skaitytojai kviečiami dalyvauti.

SIUNTINIAI Į VISĄ EUROPOS SĄJUNGĄ

Ukraina, Baltarusija, Moldova, Rusija

Greičiausi pristatymo terminai

Kiekviena dėžė nemokamai aprausta \$100

Siūlome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis, automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų, asmens turto perkraustymą

Stuntinių paėmimas iš namų

Asmeninės siuntos
708-907-3000

Sekite savo siuntas:
AtlanticExpressCorp.com/tracking

Centrinio ofiso adresas
8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455

Siuntinių Priėmimo Vietos

Atlantic Express Centrinis Ofisas
8801 S. 78th Ave. Bridgeview, IL 60455
Tel: 708-907-3000

Rita
6551 South Cass Ave Westmont, IL 60559
Tel: 630-964-7882

Eurus Deli
22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137
Tel: 630-469-4290

Biomed
360 Townline Rd. Mundelein, IL 60060
Tel: 847-566-6676

Royal Petal
188 E. Wend St. Lemont, IL 60439
Tel: 630-257-0339

Excel Insurance
5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641
Tel: 773-777-4700

Romanian American Network
6201 W. Howard St. B3 Niles, IL 60714
Tel: 847-897-6710

Granitex
704 N. Larch Ave. Elmhurst, IL 60126
Tel: 630-888-1838

Harvest Fresh
(Vit. Booth) 100 E. Rand Rd. Arlington Hgts, IL 60004
Tel: 224-625-0331

Real Exteriors
3740 N. 25th Ave. Suite D Schiller Park, IL 60176
Tel: 847-671-1155

Lithuanian Plaza
9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465
Tel: 708-599-9866

Galos Caves
6501 W. Irving Park Rd. Chicago, IL 60634
Tel: 773-283-7701

Kumigalkščių Užėja
6312 S. Harlem Ave, Summit, IL 60501
Tel: 708-594-5622

Biomed 2
4548 N. Harlem Ave. Harwood Heights, IL 60706
Tel: 773-656-2430

Kalyva
338 S. Rohlwing Rd. Palatine, IL 60074
Tel: 847-776-7766

Continental USA
2207 W Chicago Ave, Chicago, IL 60622
Tel: 773-489-9770

Ina Stankevičienė
Adresas: 2711 W. 71st Street Chicago, IL 60629
Tel: 773-476-5999

Namams pirkti paskolos duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuošiimčiais. Kreipkitės į **Mutual Federal Bank**, 2212 West Cermak Road. Tel. (773) 847-7747

Advokatas
VYTENIS LIETUVNINKAS
4536 W. 63 St., Chicago, IL 60629 (Skersai gatvė nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100 • info@midwaylegal.com
Paslaugos: Nekilnojamas turtas • Testamentai ir palikimai • Verslo reikalai • Bendri teisės reikalai

www.draugas.org

1 YR - 0.75% APY*
2 YR - 1.00% APY*

*APY - ANNUAL PERCENTAGE YIELD

MOBILE BANKING | INTERNATIONAL WIRES
CREDIT/DEBIT CARDS | SAVINGS | CHECKING

310.828.7095 | info@clcu.org
www.clcu.org

www.facebook.com/draugolaikrastis

Geriausia MOTINĖLĖ ŽĄSIS dovana! SVEIKINA JUS!

SPINDULYS LITHUANIAN CHILDRENS VIDEOS & LITHUANIAN MOTHER GOOSE PLAYHOUSE - NOW ON YOUTUBE!
Mother Goose Playhouse by Spindulys
Featured here is a channel for kiddies... children wanting to learn Lithuanian from a teacher who has excelled in this for over 50 years...
Let a 'Lithuanian Mother Goose' teach you some basics in a series of short episodes for primary school kids learning Lithuanian. Produced in 2020 by DR Varnas and Darija Varnas these short videos form a new chapter in the activities of Spindulys.

Mažų ir didelių laukia Los Angeles CA gyvenanti ilgametė mokytoja Danguolė Varnienė, pasivadinus Motinėle Žąsimi. Ji papasakos įdomių lietuviškų pasakų, pamokys lietuviškų dainelių, supažindins su kalendorinėmis šventėmis, šalia pateikdama jų paaikškinimą anglų kalba. Vaikai turės galimybę ne tik susipažinti su lietuvių tautosaka, papročiais, bet ir plėsti savo žodyną. Tai puiki pagalba tėveliams ir seneliams, auginantiems savo mažuosius ne Lietuvoje. Susidomėjusius prašome kreiptis el. paštu spindulys@aol.com
Čia galite rasti filmuotas medžiagas:

SPINDULYS.COM

http://draugokalendorius.org

ANTRO KAIMO PASIRODYMAS!

BILETIAI PRIE DURŲ IR JVARIAKOJIS@COMCAST.NET

Ruoškitės juoktis! **ANTRAS KAIMAS** greit pasirodys! **PLC galerija „Siela“, Lemont, IL lapkričio 6 d. ir 13 d. 7:37 val. v.**
Bilietai (20 dol.) prie durų arba el. paštu: **jvariakojis@comcast.net**